Grs. polic agent-

Poštnina plačana v gotovini Leto LVIII. V Ljubljani, v torek, dne 11. marca 1930 Št. 58 1. izdaja St. 2 Din

SLOVENEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Naročnina
Dnevna izdaja
za kraljevino Jugoslavijo
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

Cene oglasov
1 stolp. petit-vrsta mali oglasi po 1·50 in 2 D, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po 3 in 4 Din, v uredniškem delu vrstica po 10 Din
o Pri večjem o naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj razen pondeljka in dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne sprejemajo ✓ Uredništva telefon št. 2050, upravništva št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 ✓ Čekovni račun: Ljubljana štev. 10.650 in 10.349 za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Gospodarski pomen univerz

Po čestitkah predsednikov vlade, senata in zbornice je odgovoril predsednik Masaryk z velepomembnim govorom, v katerem je dejal tudi to-le:

Opozoril bi tu na nujnost bolj izdatnega podpiranja znanstvenega dela univerz in zlasti naglašam to z **gospodarskega stališča.** Na primer: kemija in fizika sta za aspiracije industrije in poljedelstva znanstvena podlaga. Kako je s tem? važni s panogami poskrbljeno na naših visokih šolah? Dotacije so **nezadostne;** če se hoče, da so profesorji in njih učenci na višku časa, potem morajo imeti dovolj sredstev za poskuse, za obisk podjetij doma in v tujini, za nakup knjig in časopisov. Na vsak način pa moramo skrbeti tudi zato, da imamo za začetek znamenite učitelje in raziskovalce **iz tujine.** Vsega tega pa ni mogoče izvesti brez povišanja proračuna. **Industrija in poljedelstvo ne zmagata v svetovni konkurenci, če ni njih znanstvena podlaga utrjena. Življenjski interes našega industrijalca, našega delavca in kmetovalca je v tem, da je znanstveni nivo naših teoretikov in praktikov čim višji.** V industriji in poljedelstvu je potrebna podjetnost, iznajdljivost, kozmopolitizem ...«

Stare in dobro opremljene so češkoslovaške univerze in za naše razmere naravnost idealne. Vseeno pa pravi predsednik češkoslovaške republike, ki je na tem polju strokovnjak, da so te univerze preslabo dotirane.

Naša država še ni tako bogata, kakor je češkoslovaška in zato tudi ne more nakrat storiti za izpopolnitev svojih univerz toliko ko Češkoslovaška. Ali na drugi strani je uvaževati tudi to-le: Na kako visoki svopnji je češkoslovaško poljedelstvo in na kakšni je naše. Kako neprimerno večji je donos češke zemlje ko naše in čeprav je zlasti vojvodinska zemlja neprimerno rodovitnejša od češke. Ali ni razlog za to razliko tudi v tem, da je bila že od nekdaj na češkoslovaškem znanost na visoki stopnji, dočim naša še ni bila niti v povojih?

Vse preveč naša odločujoča in soodločujoča javnost pozablja na pravi namen univerz. Večina bi skoraj hotela univerze degradirati na stopnjo tovarn za fabrikacijo uradniškega naraščaja z akademsko kvalifikacijo. V resnici pa vrše univerze ta posel le mimogrede, dočim je njih glavni namen v znanstvenem delu. To pa je zopet uspešno le tam, kjer je dovolj sredstev za eksperimente in kjer bogate knjižnice skrbe, da morejo profesorji in dijaki v resnici korakati s časom.

Vedno se čujejo tožbe, da naše kmetijstvo nazaduje, da je izkupiček za vse težko delo kmetovalca negativen. Mnogo, le preveč resnice je v tem, toda na drugi strani, ali pa tudi skrbimo, da izrabi naš kmetovalec vse možnosti. Ali se dovolj in prav gnoji? Ali se sejejo prava in za našo deželo primerna semena? Ali je sploh naše gospodarstvo na zdravi podlagi? Cela vrsta sličnih vprašanj še obstoji in vsako teh vprašanj pa zahteva jasen in strikten odgovor. Z ugibanji in modrovanjem nam ni pomagano, temveč le odgovorom, ki je vseskozi znanstveno utemeljen. Tega pa nam more dati le z vsemi sredstvi opremljena univerza. Kakšna pa so sredstva naše univerze?

In prav tako je s slovensko industrijo. Radi ostre svetovne konkurence more uspeti le proizvajalec prvovrstnega blaga, ker ni računati s tem, da bi s konsumenta izrepajoče zaščitno carino mogli še dolgo upirati se boljšemu in cenejšemu blagu. Napredek industrije pa je čisto odvisen od znanstvenega dela in ne slučaj, temveč nujnost je, da obvlada Nemčija v kemični trgovini ves svet, ker je tudi nemška kemija sistem.

Univerza je najvišji duševni kapital, ki ga ima narod. Ta duševni kapital ni nič manj važen za gospodarski napredek naroda, kakor je denarni kapital. Če daje denar in kapital sredstva za materialno izvršitev dela, pa daje univerza one duševne sposobnosti, ki šele omogočijo graditev.

Vedno pravimo, da se moramo gospodarsko osamosvojiti, ker šele potem bomo v resnici svobodni. Je to popolnoma res, vendar pa pri tem ne smemo pozabiti, da je gospodarska osamosvojitev nemogoča, če nismo tudi znanstveno neodvisni. Če bomo vedno ostali na sedanji dobi, da nam mora tujina pribavljati stroje, metode dela in da nam ta vrhu vsega še predpisuje, kaj moramo uporabljati, potem je gospodarska osamosvojitev nemogoča.

Vsaka dežela ima druge potrebe, vsaka dežela tudi druge prednosti. Kakšne so naše potrebe, moramo vedeti mi sami in kje moremo doseči največ, tudi to moramo vedeti mi sami. Naloga univerze pa je, da nam vse to znanstveno dokaže ter da ustvari našemu gospodarstvu podlago, ki bo vedno držala. Toda te svoje naloge more univerza vršiti le, če je z vsem oskrbljena.

Največji duševni kapital naroda so njegove univerze. Ta kapital pa je dobro naložen le, če so univerze dobro dotirane. Ali pa je naš duševni kapital dobro naložen? Ali ne velja Masarykov opomin še v posebni vrsti nam?

Kriza našega vinogradništva

V Sloveniji na en hl do 250 Din zgube - Uspešno delo slovenskih zadrug

Belgrad, 10. marca. k. Kakor smo že včeraj poročali v »Slov. listu«, so se na včerajšnjem kongresu vinogradnikov vsi referati in razgovori glede vladajoče **krize vinogradništva** sukali okoli vprašanj: kako povečati izvoz vina in grozdja v inozemstvo, kako dvigniti potrošnjo vina in grozdja v domači državi. Soglasno sprejete resolucije so bile odsev teh razprav, ki so trajale ves prejšnji dan in še pozno v noč. Čeprav so se tupatam pokazala nekatera nesoglasja med delegati v pogledu interesov posameznih vinarskih okolišev v državi kakor tudi glede predlogov glede izvrševanja naredbe k novemu kazenskemu zakonu itd., je vendar vsaka stran nekoliko popustila.

Tako se je n. pr. ugotovilo, **da znaša izguba vinogradnikov** vsled povišanja obdelovalnih stroškov in padanja vinskih cen **pri vsakem hektolitru** pri kvalitativno dobri letini 1928 v brodskih vinogradih 93, v zagrebških 110, v hrvatskih in zagorskih 105, v Dalmaciji 114 in v vojvodinskih 80 do 90 Din. **V Sloveniji so izgube še veliko večje,** ker so se cene že skoraj prilagodile cenam južnih vin in je pridelek za polovico manjši. Menda ne bo preveč, če rečemo, da znašajo **izgube v Sloveniji okrog 200 do 250 Din na hektoliter.**

Na kongresu sprejeta resolucija je skoraj v vseh točkah tudi za Dravsko banovino velevažnega pomena, posebno, ker nimamo skoraj nikjer zemlje, ki bi se dala v kratkem času uporabljati v druge kulture. Pri tem bo treba posebno skrbeti za kvaliteto naših vin, kajti samo na tej podlagi bo mogoča konkurenca z južnimi vini, četudi bi se uresničile vse želje resolucije.

Na kongresu vinogradnikov se je polagala velika pažnja na **ustanovitev vinarskih zadrug,** katere organizacije bi se morale tudi v Sloveniji še izpopolniti, čeprav so nekatere obstoječe že združene, n. pr. na Štajerskem v Osrednji vinarski zadrugi. V Mariboru se je ustanovila tudi že **izvozna zadruga** za Jugoslavijo, ki si je nabavila v bližini Gradca veliko lastno klet in že začela obratovati. Morda bo ravno ona kot najbližja izhodna točka za severni trg postala velevažen faktor za izvoz jugoslovanskih vin in bi ji bilo potrebno dati izdatnih državnih podpor, dočim je dosedaj uživala pomoč le od domačih denarnih krogov, potem Zadružne zveze v Ljubljani.

Pomoč vlade

Doklade na pivo bodo povečane — Izvozne premije za vino se povišajo — Drugi ukrepi

Belgrad, 10. marca. k. Povodom kongresa vinogradnikov je v imenu finančnega ministra njegov pomočnik g. dr. Gospodnetić dal daljšo izjavo, v kateri je podal stališče vlade v tem vprašanju. Med drugim je izjavil, da je vlada sklenila, da se **doklade na pivo povišajo in sicer v korist banovin od 30 na 60 Din** in v korist občin od 60 na 100 Din na 100 litrov. Lansko leto se je vpeljala **premija za izvoz vina** in sicer 40 Din na 100 litrov. To se je pokazalo kot zelo koristno. Izvoz, za katerega se je že mislilo, da bo padel, je ostal na isti višini kakor leta 1928. Radi tega je kraljevska vlada sklenila, da se sedaj **izvozna premija poviša od 40 na 100 Din** za 100 litrov, torej 1 Din na liter.

Potrebno je tudi, da se poraba vina v državi poveča. V ta namen je sklenjeno in gosp. predsednik vlade je že odobril, da se 12 milijonov dinarjev od one vsote, ki je bila prihranjena od lansko leto odrejenih premij za izvoz žganja **uporabi za nakup in porabo vina v vojski** in državnih bolnišnicah. Sklenjeno je še, da se vinski destilat izenači z destilatom žganja, tako da se trošarina vinskega destilata zniža od 24 na 14 Din po hl. Podvzeli se bodo vsi potrebni koraki, da se **prepreči izdelovanje umetnih vin.** Razpravljalo se je tudi o **divjih vinskih trtah.** Pomočnik ministra je pri tem povedal, da se je eni banovini dovolilo, da lahko vpelje poseben davek in sicer 15 par na vsako tako trto. Ta davek bodo lahko vpeljale tudi druge banovine. Kar se tiče **umetnih vin,** finančno ministrstvo niti najmanj ne nasprotuje, da bi banovine in občine na ta vina določile posebne davke. Država sama tega ne stori, ker želi, da bi ti dohodki ostali banovinam in občinam. Kraljevska vlada je tudi veliko storila za favoriziranje izvoza naših vin. **Zavarovanje valute ni za izvoženo vino več potrebno.**

Delegati pri predsedniku vlade

Belgrad, 10. marca. k. Z ozirom na sklepe včerajšnjega vinarskega kongresa so se danes zbrali delegatje vinogradnikov iz vse države in sklenili ustanoviti **zvezo vinogradnikov** iz **vse države.** Izvoljen je bil odbor 12 oseb in sicer iz vsake banovine po eden. Danes ob 12 je sprejel delegate vinogradnikov predsednik vlade general Pero Živković.

Zopet bombni atentat makedonstvujuščih

Najprej ustrelil stražnika, nato zagnal bombo v kavarno — 15 oseb ranjenih, 4 težko

Belgrad, 10. marca. AA. Snoči ob 19.30 sta dve tuji osebi prišli do kavarne »Ujedinjenje« v Strumici, kjer je eden izmed njiju predhodno ubil z revolverskim strelom v ledja občinskega stražnika, ki se je nahajal v neposredni bližini, dočim je drugi vrgel bombo v kavarno, kjer je bilo večje število meščanov. Bomba je ranila 15 oseb, 4 težje. Na begu sta atentatorja vrgla od sebe 4 bombe, 1 revolver in 1 klobuk. Na bombah je napis »V. M. R. O.«, kratica za revolucionarno organizacijo makedonstvujočih.

Atentatorji - so iz Bolgarske

Sklepni protokol bolgarsko-jugoslovanske komisije to priznava

Belgrad, 10. marca AA. Sklepni protokol seje bolgarsko-jugoslovanske stalne, mešane komisije, ki je bila včeraj v Caribrodu, se glasi:

Bolgarsko-jugosloovanska stalna mešana komisija, ki se je sestala na željo jugoslovanske vlade v Caribrodu, je po pregledu celokupnega gradiva, zbranega od jugoslovanskih oblastev in predloženega komisiji o izvršenih atentatih v Kočanah, v Pirotu, Krivi Palanki in Strumici, in po izmenjavi misli o tem sklenila to-le:

1. **Komisija najstrožje obsoja atentate v Krivi Palanki, v Kočanah in Pirotu,** ker ne škodujejo samo državi, ki je žrtev atentatov, temveč nasprotujejo tudi visokim ciljem, ki so prešinili sporazum z dne 14. februarja t. l.

2. **Ker dokazuje gradivo, izročeno od strani jugoslovanskih delegatov da so atentatorji prišli iz Bolgarske** in da so po izvršenih atentatih pobegnili na Bolgarsko, je bolgarska delegacija prosila, da sme to gradivo izročiti svoji vladi v nadaljnjo uporabo.

3. Komisija je uverjena, da bo bolgarska vlada proučila in izpopolnila to gradivo v najkrajšem času in da bo proti **morebitnim krivcem nastopila** po čl. 5 sporazuma z dne 14. februarja t. l.

4. **V interesu hitrejše in strožje preiskave** je, da se obe vladi redno med seboj obveščata o izdanih ukrepih ter o doseženih rezultatih preiskave.

Protokolu so priloženi ti-le dokumenti:

1. sklep komisije,
2. referat dežurnega uradnika nišavskega sreza o atentatu v Pirotu,
3. protokol ogleda na licu mesta v Pirotu,
4. seznam ranjenih oseb v Pirotu,
5. in 5 a) protokol o ostankih bomb,
6. zaslišanje Budinke in Jovana Krstića,
7. zaslišanje Alimpija Dobrivoja,
8. zaslišanje Pantelija Dobrivoja,
9. poročilo kamiške občine,
10. poročilo policijskega komisarja v Račici,
11. deklaracija VMRO, ki je natisnjena v »Varjarju« z dne 23. februarja 1930.
12. poročilo vrhovnega komiteja zapadnih pokrajin za letni kongres 1930,
13. list »Svoboda ali smrt« št. 111 z dne 1. marca 1930,
14. poročilo o atentatu v Krivi Palanki,
15. poročilo o atentatu v Strumici.

Jugoslovanska delegacija je danes 9. t. m. prejela telefonsko obvestilo svojega ministrstva notranjih zadev, da je bila danes ob 19.30 vržena bomba tudi v Strumici. Bomba je ranila občinskega stražnika in 15 oseb iz meščanstva. Ročaj vržene bombe ima vtisnjeni črki P. S. Jugoslovanska delegacija je predložila tudi to poročilo kot najboljšo potrditev trditve, odkod prihajajo in kje se nahajajo atentatorji.

Angora, 10. marca. r. Vlada bo pojutrišnjem predložila narodni skupščini zakonski predlog o osnovanju turške narodne banke.

Kosta Jovanovič - oproščen

Belgrad, 10. marca. k. Senzacijonalna razprava proti bivšemu belgrajskemu podžupanu dr. Kosti Jovanoviču se je danes končala. Kakor znano je bivši belgrajski podžupan dr. Kosta Jovanovič objavil svojčas v belgrajskem časopisju serijo člankov, v katerih je zelo ostro kritiziral delovanje sedanje občinske uprave, kateri na čelu je Miloš Savčič. Za izid razprave je vladalo v Belgradu **izredno veliko zanimanje.** Še včeraj in danes se je vršila med zastopnikom belgrajskega občinskega odbora, odvetnikom Bogičem in dr. Kosto Jovanovičem živa polemika na podlagi dokumentov, ki naj bi dokazovali, da je tudi bivši občinski odbor, kateremu na čelu sta bila sedanji minister dr. Kumanudi in dr. Jovanovič, izvršil ista dela, za katera je dr. Kosta Jovanovič kritiziral sedanji občinski odbor.

Sodišče je danes izreklo sledečo sodbo. Za odložitev razprave ni nobenega povoda in zato se razsoja. Sodišče smatra, da je vseh 12 obdolžitev razdeliti po kvilifikaciji v tri skupine. Prva skupina obsega inkriminirane izraze v člankih g. Jovanoviča, ki jih je on s **pričami dokazal kot resnične** in z ozirom na to ne vsebujejo **nobene klevete.** Druga skupina obsega inkriminirane izraze v člankih, ki so po svojem obsegu in pretenzijah **objektivna kritika** in z ozirom na to niso kaznjiva. Tretja skupina vsebuje inkrim. izraze, ki vsebujejo vse klevete z ozirom na dejstvo, da je obtoženi kot osebnost, ki je bila verzirana v kriminalni politiki in z ozirom na to, da je to njegovo subjektivno mišljenje in ne zlonamerno, je sodišče prišlo do sklepa, da je obtoženemu zelo verjeti v resničnosti teh dejstev in smatra, da je v upravičeni zmoti. Na temelju vsega tega se oprosti dr. Kosta Jovanovič od vsake kazni. Istotako mu tudi ni treba plačati nobenih stroškov.

S tem je bivši podžupan oproščen. Nastane pa vprašanje, kdo bo moral sedaj izvajati posledice.

Elektrifikacija Vojvodine

Subotica, 10. marca. r. Še leta 1922 je prevzela ameriška grupa Mac Daniel električno centralo **v** Subotici in se je od tedaj resno trudila na elektrifikaciji vse Vojvodine. Te dni je prevzela **v** zakup električno centralo v Velikem Bečkereku in mnogo drugih proizvajališč električne struje po vaseh. Ta grupa je prenesla svoj sedež **v** Belgrad, od koder **v**odi svoje prizadevanje za elektrifikacijo Vojvodine.

20 odstotni boni plačani po 80 odstotkov

Ljubljana, 10. marca. Danes dopoldne se je na tukajšnjem finančnem ravnateljstvu vršila licitacija 20% kronskih priznanic, ki so bile dosedaj hranjene v blagajni finančnega ravnateljstva, v nominalni vrednosti 144.161.75 Din. Licitaciji so prisostvovali zastopniki denarnih zavodov. Prva ponudba se je glasila na 50%, pa se je polagoma cena zvišala do 79%, kar je ponudil Kreditni zavod, nato pa je dobil priznanice po ceni 80%, ker je bil najvišji ponudnik, g. Jankole za Upravo Merkurja, ki jih je prevzel in plačal. Ta dosežena cena odgovarja sedanjemu tržnemu položaju, ki postaja vedno bolj čvrst, čim bolj se približujemo zadnjemu roku, t. j. 17. marcu.

Ljudska hranilnica v Somboru ustavila plačila

Zagreb, 10. marca. r. Predvčerajšnjim se je v Somboru zaprla Ljudska hranilnica, kar je izzvalo ogromno senzacijo. Za časa vojne je prišel kot politični osumljenec v Sombor Joco Spal, ki si je nato pridobil v mestu velike simpatije ter spoštovanje somborskih meščanov. Dobil je mesto v Ljudski hranilnici ter je kot soliden človek užival zaupanje. Po zadnji letni skupščini so pa začeli člani ravnateljstva izstopati in je končno ostal Joco Spal sam v odstvu hranilnice. V mestu so nastale različne govorice, ki so vrgle senco na njega, na kar so vlagatelji začeli dvigati svoj denar. Hranilnica pa je nenadoma enostavno zaprla svoje lokale in izplačevanje ustavila, nakar je policija aretirala Joca Špala.

Vranič in Maričič izročena sodišču

Zagreb, 10. marca. r. Policija je končala preiskavo v aferi zagrebške carinarnice. Poneverjena vsota znaša nad 5 miljonov dinarjev. Glavni osumljenec Vranič vztraja pri svoji izjavi, da je dajal denar Maričiču, zagrebškemu trgovcu s kožami. Nasprotno pa ta izjavlja, da je prejel od Vraniča le 950.000 Din in to leta 1922., katero vsoto pa mu je pošteno vrnil, plačajoč še 10.000 Din za obresti. Na policiji so se javili trgovci, ki navajajo, da so si v zadnjem času večkrat izposodili pri Maričiču večjo vsoto denarja. Na podlagi tega je policija pričela s temeljito preiskavo v drugem pravcu. Obstoja tudi sum, da je Vranič poneverjeni denar nekje skril, vendar se pa nahajališča ne da odkriti. Ker so sedaj preiskave v glavnem končane, je policija danes izročila Vraniča in Maričiča zagrebškemu sodišču.

Rešen samomorilec

Belgrad, 10. marca. AA. Snoči se je vrgel z obale v Savo v samomorilnem namenu trgovec iz Vršca Djura Popovič. Prisotni so ga mogli v zadnjem trenutku rešiti. Dobil je težke poškodbe in bil prepeljan v bolnico.

Vesti iz države

Zagreb, 10. marca. r. Direkcija zagrebške električne centrale bo spustila jutri svojo strujo v novo električno omrežje, ki sta ga gradili skupno zagrebška in karlovačka centrala. S tem se je pričela skupna oddaja električne struje. Pozimi, ko ima karlovaška hidrocentrala dovolj vode na razpolago, bo oddajala višek struje v Zagreb, dočim bo dobil Karlovec v poletnih mesecih, ko primanjkuje vode za hidrocentralo, električno energijo iz velike zagrebške kaloričae centrale.

Zagreb, 10. marca. r. Te dni je posetil Zagreb Havlik s svojo soprogo. Havlik, doma iz Trnave na Slovaškem, je potomec škofa Jurija Havlika in je prišel v Zagreb, da si ogleda grob svojega velikega rojaka in mesto, v katerem je ta mož toliko delal za hrvatski narod. Na Slovaškem in Madjarskem je še mnogo potomcev iz rodu Havlika, vendar so pa vsi ostali pomadjarjeni. Havlik je uradnik Češkoslovaške republike. Ko dokončajo njegovi otroci ljudske šole, jih pošlje v Zagreb na srednjo šolo in univerzo.

Subotica, 10. marca. r. Načelnik trgovinskega ministrstva g. Savič je včeraj in danes inspiciral nekatera industrijska podjetja v Subotici.

Split, 10. marca. r. Včeraj je dospela v Split večja družba nemških izletnikov, ki so si ogledali mesto in okolico. Tukaj ostanejo nekoliko dni.

Belgrad, 10. marca. k. Pred kasacijskim sodiščem se je danes končal dolgotrajni proces proti bivšemu knjigovodji verskega ministrstva Vasiliju Arandjeloviću. Svoječasno je bil pred belgrajskim sodiščem obsojen radi tega, ker je kot knjigovodja verskega ministrstva poneveril 630.749 Din državnega premoženja, ter je nato kljub temu, da je oženjen in ima tri otroke, poskušal pobegniti s tujim potnim listom in z muzikantinjo Ružo Živkovićevo v Grčijo. Toda na meji so ga prijeli in je bil nato pred sodiščem obsojen na tri leta težke ječe. Apelacijsko sodišče je smatralo, da je ta kazen premizka in jo je **povišalo na 8 let.** Najvišje sodišče je danes odobrilo to razsodbo apelacijskega sodišča in je s tem ta proces, ki je vzbudil svoj čas v belgrajski družbi izredno veliko senzacijo, definitivno končan.

Dunajska vremenska napoved: Vedno bolj oblačno, na zapadu morda že padavine.

Pogajanja med delegati

Vprašanje varnosti v ospredju — Možnost sredozemskega pakta

London, 10. marca. AA. Snoči so se vršili med delegati pomorske razorožitvene konference številni razgovori, o katerih pa varujejo najstrožjo tajnost.

Kakor se izve, je bil namen teh razgovorov, da se omogoči Briandu izjava, da bo Francija znižala svoje zahteve omenjene v francoski spomenici, če bo prejela v zameno potrebna jamstva. Kakor znano, zahteva Francija, naj se ji prizna za 724.479 ton vojnih ladij. Listi menijo, da bi bila jamstva, ki jih zahteva Francija, sredozemski pakt, ki bi obvezal interesirane države, da bi se v primeru potrebe dogovorile za skupno akcijo in se ne samo posvetovale.

Posvetovanja so imela svoj vrhunec v Cheouersu, kjer so se sestali Briand, Stimson, MacDonald in Henderson. Davi so se posvetovanja glede vprašanja varnosti med francoskimi, angleškimi in ameriškimi delegati nadaljevala. Popoldne bo plenarna seja vodij delegacij. Znano je, da angleška vlada, ki si je s statutom Društva narodov in z locarnsko pogodbo naprtila dovolj odgovornosti, ni voljna nalagati si nova bremena.

MacDonald je že v včerajšnjem govoru Ameriki izjavil, da je angleška vlada **proti vsaki pogodbi, ki bi ustvarjala nove vojaške zveze.**

Anglija in Amerika proti vojaškim zvezam

London, 10. marca. n. Briand je poskušal na Tardieujevo željo v ločenih razgovorih s Stimsonom in MacDonaldom pripraviti Anglijo in Ameriko do tega, da bi sklenili s Francijo pogodbo glede medsebojnega podpiranja pri neizzvanem napadu. Stimson in MacDonald sta izjavila soglasno, da vojaških in političnih zvez po vzorcu sličnih predvojnih pogodb ne moreta skleniti. Stimson je izjavil jasno, da bi ameriški senat smatral vsakršno politično obveznost Amerike z Evropo za pretvezo, da odkloni celotno londonsko pogodbo o razorožitvi. Briand je v imenu Francije ponudil za vojaško zvezo trojice (Amerike, Anglije in Francije), da bi Francija žrtvovala **50 odstotkov od francoskega pomorskega gradbenega načrta,** ki ga je Tardieu predložil konferenci. Po tej odklonitvi je **predlagal Briand, da bi se razpravljalo o interpretaciji anglosaške miroljubnosti,** nakar je dobil odgovor, da bi v primeru, če vztraja Francija na sodelovanju Amerike v kaki zavarovalni pogodbi, prišla v poštev samo interpretacija MacDonaldove in Hooverjeve washingtonske mirovne izjave od lanske jeseni. Taka interpretacija bi se lahko dovolila, če bi vse države, ki podpišejo londonsko razorožitveno pogodbo, izjavile, da bodo od uveljavljenja pogodbe dalje sodelovale za **ohranitev svetovnega miru.** Briand bo pred sestankom delegacijskih šefov danes popoldne stopil v stik s Tardieujem in francoskim kabinetom, ali sploh more biti taka izjava in v kateri obliki za Francijo povod, da skrajša svoj pomorski gradbeni program. V francoskih in ameriških krogih v nedeljo niso bili optimistični ter se je govorilo o tem, da sestanek delegacijskih šefov lahko postane kriza konference, ker se bo Briand, če se mu ne posreči, doseči zadostno interpretacijo anglosaškega stališča pri kršitvi Kellogove pogodbe ali določb Društva narodov, vrnil v Pariz in prepustil vodstvo francoske delegacije mornariškemu ministru.

»Times« pravijo, da govore francoski krogi, da bi bil Briand pripravljen, če ne pride do sredozemskega pakta, odložiti razpravo o vprašanju varnosti in se dogovoriti z drugimi državami o raznih tehničnih vprašanjih. V tem primeru bi Anglija, Zedinjene države in Japonska lahko sklenile obširnejši sporazum.

Francosko-italijanska pogodba o Sredozemskem morju bo sklenjena

London, 10. marca. n. Današnji razgovor med angleško, francosko in ameriško delegacijo o vprašanju zavarovanja je že dovedel do bistvenega zbližanja med anglosaškim in francoskim stališčem. Stimson je izjavil, da so Združene države zahtevale pred svojo izjavo o angleških ali francoskih zavarovalnih predlogih nedvoumne garancije, da po Franciji zaželjeno mirovno zavarovanje ni naperjeno proti Italiji, ali da bi se mislilo na to, da bi anglosaške države prevzele vlogo razsodnika v eventualnem francosko-italijanskem konfliktu. Briand je na to izjavil, da so se že začela **direktna francosko-italijanska pogajanja** za odpravo vseh še obstoječih političnih in gospodarskih sporov in da so anglosaške države lahko zagotovljene, da bo pred zaključitvijo pogodbe peterih držav **odstranjena s sveta možnost kakega francosko-italijanskega konflikta.** Cilj teh pogajanj je **dalekosežna francosko-italijanska pogodba o Sredozemskem morju** brez podpisa kake tretje stranke.

Indijsko vprašanje se poostruje

London, 10. marca. n. Na vprašanje v poslanski zbornici je izjavil minister za Indijo, da ne more podati nobene izjave, kako bo vlada postopala proti Gandiju. Stališče nasproti nacionalističnim strujam je že določeno v govoru indijskega podkralja. Podkralj je izjavil, da se indijska vlada z nobenimi grožnjami ali bojkotskimi akcijami ne bo dala pripraviti do tega, da bi pospešila razvoj indijske samouprave.

Pariz, 10. marca. n. V intervjuvu v »Matinu« je Gandi še izjavil, da bi morali Angleži aretirati najmanj 50.000 oseb, da bi mogli gibanje za neodvisnost zatreti. Njega samega bodo gotovo zaprli prvega. Gandi upa, da bodo vsi narodi sveta, ki imajo še čut za pravičnost, nastopili zanj in Angležem pojasnili njihove zločine v Indiji. V govoru v Ahmedabadu je ponovil svojo izjavo, da se pasivni odpor ne bo ustavil prej, dokler ne bodo on in njegovi pristaši aretirani.

„Pohod mučenikov"

London, 10. marca. k. Gandi je izdal zadnja navodila, kako naj se izvaja »neposlušnost proti britanskemu režimu«. S petdesetimi najzvestejšimi pripadniki bo iz samostana Satyagraba poleg mesta Ahmedaba odšel peš na pot proti Cambayu, ki je oddaljen kakih 90 km. Spotoma se bodo romarji hranili le od tega, kar bodo dobili vbognajme od prebivalstva in bodo pili samo studenčnico. S seboj bodo vodili konja, ki ga bo smel zajahati le tisti, kdor bi tako omagal, da ne bi mogel peš nadaljevati pota. Toda »pot mučenikov«, kakor je Gandi sam nazval ekspedicijo, se ne bo nikjer ustavila, ne podnevu ne ponoči. Ko bodo prišli do mesta Borsad, kjer so velike soline, se bodo ustavili na bregu reke Mahi-Sagar. Tu bo Gandi govoril, vzel nekaj soli in jo razdelil med svoje in oznanil propad »krivične britanske zakonodaje« ter proglasil najvišje pravo indskega naroda, da samo svobodno uživa sadove domače zemlje. To simbolično dejanje je predvsem naperjeno proti najnovejšemu, tako zvanemu Indian Salt-Act zakonu, ki ustanavlja državni monopol za produkcijo in razprodajo soli v Indiji. Že samo to Gandijevo dejanje si vlada lahko tolmači kot ščuvanje proti obstoječim zakonom in ga ukaže zapreti.

Stavke v Indiji se pričele

Kalkuta, 10. marca. AA. Danes je pričelo stavkati v predilnicah v okraju Titaghur 20 tisoč delavcev. V neki predilnici je prišlo do spopadov. Policija je stavkujoče razpršila.

Krvav pretep med delavci in komunisti

Atene, 10. marca. AA. Danes je prišlo v Pireju do ostrih spopadov med pirejskimi neodrejenimi delavci in komunisti. Delavci so priredili veliko skupščino v pirejskem gledališču. Na skupščini naj bi se bilo govorilo o ureditvi plač povodom proglasitve Pireja za svobodno luko. Med skupščino je vdrlo v dvorano kakih 500 oboroženih komunistov, ki so začeli razgrajati in motiti skupščino. Nastalo je medsebojno prepiranje in tepež, tekom katerega je bilo ranjenih 5 komunistov. Naposled so se komunisti spoprijeli z delavci pred gledališčem in se medsebojno obstreljevali. Pri tem je bilo ranjenih 30 delavcev. Redarstvo je interveniralo in aretiralo 100 komunistov.

Kom. organizacije v Budapešti odkrite

Budimpešta, 10. marca. AA. Pred nekaj dnevi je policija prišla na sled novim komunističnim organizacijam. Preiskava je ugotovila, da je šef teh organizacij odvetnik Josip Reves. Tekom hišne preiskave pri tem odvetniku je policija zaplenila veliko količino propagandnega gradiva. Odvetnik in njegova soproga sta bila aretirana. Reves je bil branitelj obtoženih komunistov v mnogih procesih.

Nuncij Orsenigo odpotoval v Rim

Budimpešta, 10. marca. n. Papeški nuncij Cesare Orsenigo je danes zapustil Budimpešto, da odpotuje še za nekoliko časa v Rim, preden nastopi svoje novo mesto v Berlinu. Prosvetni minister, grof Klebelsberg, zunanji minister Valko, diplomatski zbor ter številna društva so priredilo nunciju prisrčne poslovilne ovacije.

Capetown, 10. marca. AA. V Rawsonvillu je bilo v spopadu med Evropci in domačini ranjenih 9 Evropcev in več domačinov.

Protesti nekatoličanov proti verskemu preganjanju v Rusiji

Danska. Protestantska cerkev v Danski je 9. marca organizirala po celi deželi molitve molitve in denarne zbirke za preganjane kristjane v Rusiji.

Angličani. »Slovesen papežev protest proti tiranskemu morjenju sovjetske vlade v Rusiji dviga ugled njegove visoke službe v krščanskem svetu.« — Bishop Welldon, Durham.

»Sprejel sem vesti, po katerih je položaj izredno težaven.« — Anglikanski primas v Canterbury.

»Papež se s svojim protestom ni prenaglil. Dejstva, ki se razvijajo, so mu dala prav.« — North Mail.

Presbiterijani. Artur I. Brown, predsednik presbiterijanskih misijonov v Združenih državah je odposlal pismo (po Reuterju), s katerim protestira proti vsakršnjemu priznanju sovjetske vlade, dokler trajajo verska preganjanja v Rusiji.

Izraeliti. »Jewich Chronicle« objavlja oster članek proti sovjetskim preganjalcem, ki ubijajo tudi jude radi njihove vere in ki hočejo zatreti vsako idejo o veri in Bogu.

Pravoslavni. Škof Nikolaj, glavar pravoslavnih Rusov v Angliji, piše: »Onim, ki mislijo, da bodo protesti še bolj razkačili preganjalce, povem, da boljševiki ne morejo več povečati zlodejstva, s katerim preganjajo vsako vero v Rusiji.«

Metropolit Klementi, glavar bolgarske cerkve je za 9. marec odredil molitve in zbirke za preganjane kristjane.

Znano je, da je tudi patrijarh Dimitrij v imenu srbskega pravoslavja protestiral proti preganjanju vere v Rusiji.

Kalvinisti. V 700 kalvinskih cerkvah v Holandiji so v nedeljo kalvinski verniki poslušali govore o verskem zatiranju v Rusiji in nato opravili molitve.

Nemška mirovna liga. Nemška sekcija znane »Prijateljske lige med konfesijami« je na kongresu v Berlinu izrazila globoko obžalovanje in proteste proti boljševiškim protiverskim metodam.

Mednarodna delavska zveza protestantskega delavstva je v imenu svojih organiziranih članov v Danski, Nemčiji, Holandski, Poljski in Švici tudi izrekla odločen protest proti zatiranju verske svobode v Rusiji, kakor smo že obsežneje poročali.

Zakon proti terorju bo sprejet

Dunaj, 10. marca. r. Politična atmosfera radi zakona proti terorju se je popolnoma razčistila in se lahko računa s tem, da je sporazum med meščanskimi strankami večine in socialnimi demokrati v tem vpraša..ju popoln. Pričakuje se, da bo še v tem zasedanju, to je do 12. t. m. zakon z neznatnimi spremembami sprejet. Meščanske stranke označujejo ta sporazum kot velik poraz socialnih demokratov, ki so morali sprejeti predlog meščanskih strank.

Boj za kolektivizacijo vasi

Moskva, 10. marca. n. Do 1. marca se je ustanovilo 110.000 kolektivnih gospodarstev, v katerih se nahaja 14.3 milj. kmečkih gospodarstev, skupaj 55% vseh kmečkih gospodarstev v Rusiji.

Varšava, 10. marca. n. Neki varšavski popoldanski list javlja, da so se v obmejnem okraju Ostrog v Beli Rusiji uprli kmetje radi zaplenitve poljedelskega orodja in aretacije številnih kulakov ter da se je 2000 oseb zbralo pred poslopjem sovjetskega poveljništva. Oblasti so izpustile vse aretirance, zaplenjenega poljedelskega orodja pa niso vrnile. Množica je hotela nato prekoračiti poljsko mejo, kar pa je preprečilo sovjetsko vojaštvo. Potrdila te vesti ni.

Masaryk odide na oddih

Praga, 10. marca. n. Po naporih proslave rojstnega dne je predsednik Masaryk na priporočilo svojih zdravnikov sklenil, da odpotuje preboduji teden na daljši oddih v inozemstvo najbrže na francosko riviero.

20 letnica Luegerjeve smrti

Dunaj, 10. marca. n. Krščanska socialna stranka je priredila včeraj ob dvajsetletnici smrti svojega ustanovitelja in najpopularnejšega dunajskega župana dr. Luegerja spominsko mašo v votivni cerkvi, katere so se udeležili zvezni predsednik Miklas, zvezni kancler dr. Schober ter vsi krščanskosocialni mandatarji in politiki. Načelnik dunajskih krščanskih socialcev, poslanec Kunschak je imel na množico nagovor, v katerem je označil kot neutešljivo hrepenenje vseh krščanskih socialcev, da bi si mesto Dunaj zopet priborili od socialnih demokratov. Po cerkveni službi je prišlo na trgu do mučnega incidenta. Prireditelji so hoteli potom zvočnikov zaigrati Heydnovo zvezno himno. Tovarna za gramofonske plošče pa je poslala ploščo, na kateri je bila na eni strani Heydnova himna, na drugi strani pa Kienzlova himna. Operater pa se je zmotil in je sprožil Kienzlovo himno. Množica je videla v tem politično provokacijo, ker tudi pri govoru poslanca Kunschaka zvočniki niso funkcionirali ter je Kunschak govoril samo najbližji okolici. Policija je morala z največjim naporom ščititi zvočne naprave.

Dve vasici zasul plaz

Pariz, 10. marca. n. V poplavljenem ozemlju je v dolini reke Averaon pri Millau ogromen gorski plaz zasul dve majhni vasici in 13 posameznih kmetij. Uničeni so neštevilni vinogradi. Prebivalci so bili pravočasno posvarjeni, tako da ni smrtnih žrtev.

Washington, 10. marca. AA. Pogreb umrlega bivšega predsednika Tafta bo jutri.

Proti preganjanja krščanstva v Rusiji

Velika protestna manifestacija v Ljubljani

Pri današnji protestni manifestaciji bodo bratsko sodelovali Slovenci, Rusi in Srbi; nastopil bo po en slovenski, ruski in srbski govornik. Pokazale se bodo pretresljive in krasne skioptične slike. Dva odlična pevska zbora bosta pela najlepše ruske cerkvene skladbe. Slovenski akademski cerkveni zbor bo zapel: a) Pod tvojo milost; b) Otče naš (Verbicki); c) Ti že čistaja (Bortnjanskij); Ruski cerkveni kor bo za to priložnost pomnožen z mnogimi novimi močmi; nastopili bodo najboljši pevci ruske kolonije. — Občinstvo naj si pravočasno preskrbi vstopnice, ki se dobijo v predprodaji v trafiki »Union«. Zanimanje za manifestacijo je izredno veliko. Začetek točno ob osmih zvečer v veliki dvorani hotela »Union«.

Spored:

1. Tri ruske cerkvene pesmi. Akademski cerkveni zbor.
2. Preganjanje krščanstva v Rusiji. Univ. prof. dr. Fr. Grivec.
3. Večnaja pamjat. Ruski cerkveni kor.
4. Borba proti brezbožnemu materializmu. Univ. prof. Aleksander Maklecov.
5. Protest proti brezbožnosti. Prota D. Janković.
6. Slike iz preganjanja krščanstva v Rusiji. — Skioptične slike.

Ruski cerkveni kor poje:

7. Arhangelskij: Gospodi uslyši molitvu moju.
8. Arhangelskij: K Bogorodice.
9. Vinogradov: Tebe pojem, tebe blagodarim.

Vstopnina: Rezervirani sedeži 10 Din; drugi sedeži po 5 in po 3 Din, stojišča po 2 Din.

Vstopnice se prodajajo v trafiki »Union« — pred prireditvijo pa pri blagajni.

K obilni udeležbi vabi

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda.

Krščanska ljubezen

Zborovanje Vincencijeve konference.

Ljubljana, 9. marca.

Ljubljanske Vincencijeve konference, ki čisto tiho in neopoženo vršijo samaritansko delo med najsiromašnejšimi izmed siromašnih, so imele v nedeljo popoldan v Marijanišču svoje redno četrtletno zborovanje, ki se ga je udeležilo blizu 50 delovnih članov.

Zborovanje je vodil predsednik centrale g. Lavtižar, ki je podal kratko poročilo o delovanju konference v l. 1929. Iz poročil je razvidno, da so v lanskem letu konference tako v številu kakor v delu prav zelo napredovale in da je Vincencijev duh prodrl tudi že med akademično mladino, ki si v kratkem osnuje lastno konferenco.

Po izčrpnih poročilih zastopnikov posameznih ljubljanskih konferenc je sledila debata, v kateri je bilo stavljenih več dalekosežnih predlogov, kako naj se udejstvovanje krščanske ljubezni v Ljubljani čim bolj okrepi in popularizira. Upravni svet osrednjega vodstva je bil pooverjen, da sprejete sklepe čimpreje izvede.

Požar

Polzela, 10. marca.

V noči od nedelje na pondeljek je zgorelo v Podvinu pri Polzeli gospodarsko poslopje Alojzija Predovnika. Zgorela je obenem vsa krma, stroji in drugo gospodarsko orodje. Le hitremu prihodu požarnih bramb se je zahvaliti, da so rešili še hišo in kozolec. Kako je ogenj nastal, se ne ve. Sumi se pa, da je podtaknjen! V teku 6 mesecev je to že tretji požar na Polzeli, in to samo na boljših gospodarskih poslopjih. Lastnik je bil zavarovan pri Vzajemni. Vendar škoda ni krita.

Trgovec kupoval ukradene kokoš

Murska Sobota, 9 marca.

V zapor tukajšnjega sodišča je bil pripeljan neki trgovec, ki je obtožen, da je od ciganov sprejemal za neznatno ceno ukradene kokoši. Kakor se sumi, je v obmejnih vaseh več takih trgovcev, kar je za cigane in druge uzmoviče velika opora.

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske kali v naše telo PRI BOLEZNI GRLA, hripavosti in nahodu so vsled tega neobhodno potrebne okusne ANACOT-pastilje dr Wanderja
Dobivajo se v vseh lekarnah. Varujte se izdelkov ki v zadnjem času imitirajo ANACOT-pastilje

Slovenska kršč. soc. zveza na Koroškem

SKSZ za Koroško je imela 6. t. m. svoj redni občni zbor v Celovcu. Občnega zbora se je udeležilo izredno veliko število zastopnikov izobraževalnih, pevskih in dramatičnih društev. Zelo aktualno je bilo predavanje dr. Blümla o katoliški akciji in o poglobitvi verske zavesti na Koroškem. Veselo upanje nas navdaja, ker se je posrečilo dobiti toliko domov za duhovne vaje, da bo v teku zimskega časa mogoče vsem stanovom iz župnij opraviti duhovne vaje. Krepko napreduje katoliško življenje zlasti v tistih župnijah, kjer so upeljali stanovske nedelje. Ako bo naš življ na Koroškem živel globoko versko življenje tedaj bo vzdržal tudi v narodnem oziru.

Tajnik Zveze g. Vinko Zwitter je podal pregleden referat o stališču, ki ga zavzema Zveza, kakor posamezna društva napram kat. akciji.

Popoldansko zborovanje je bilo posvečeno pregledu o delovanju društev. Iz poročila blagajnika kakor tajnika posnamemo, da se je v preteklem letu poživilo društveno življenje v mnogih župnijah. Najlepše uspehe pač beležijo pevski zbori, ki tako skrbno negujejo in čuvajo koroško narodno pesem.

Obč. zbora se je udeležil tudi delegat Prosvetne zveze iz Ljubljane. Bog daj da bi bil ta občni zbor začetek še bolj intenzivnega kulturnega dela, ki naj bo globoko zasidran v veri in v ljubezni do naroda.

Lastovke - znanilke pomladi

Murska Sobota, 9 marca.

Znanilke pomladi. Dasi imamo zadnji čas prave pomladanske dneve, na lastovke še nikdo ni mislil. Pretekli petek pa so se nepričakovano pojavile. Nekaj časa so krožile krog cerkvenega stolpa, potem pa so letele proti severu.

Žrtev brezvestneža

M. Sobota, 9 marca.

V samotnem gozdiču ob Muri so slučajno našli truplo Kate Lebar, po domače Pisačkine Kate iz Črensovec. Kakor kažejo okolščine, je nesrečnica postala žrtev grdega zločina. Bila je precej omejena. Govoriti ni znala. Vkljub temu pa se je našel neki brezvestnež, ki jo je zlorabil. Ker nesrečnica, ki je postala mati, ni mogla preživeti sebe in otroka, je šla prek Mure in je poiskala v Babincih pri Ljutomeru službo. Pred tremi tedni je prišla v Črensovce na obisk. Ko se je zopet vračala domov, je bila umorjena. Ko je bilo truplo najdeno, je prišla na lice mesta komisija. Zdravnik je ugotovil, da je nesrečnica zopet bila v drugem stanju. S tem se spravlja v zvezo tudi umor. Ker brezvestnež, ki jo je zlorabil, ni hotel, da bi ga izdala, jo je najbrž spremljal proti domu, v samotnem gozdiču pa jo je ubil. Ali se bo zločin razjasnil, bo pokazala bodočnost.

Dr. Ivan Grafenauer 50letnik

Sredi Masarykovih slavnosti smo prezrli domač jubilej, ki ne sme ostati nezaznamovan, če naj nas ne zadene očitek nehvaležnosti. Na god sv. Tomaža Akvinca je dopolnil 50 let dr. Ivan Grafenauer. Njegovo ime je znano daleč preko slovenskih mej v slovanskem znanstvenem svetu in ga bodo srečavali še dolgo vsi, ki se bodo kdaj ukvarjali z zgodovino slovenskega slovstva. Doma pa nam ostane njegovo ime tesno zvezano z našo srednjo šolo in našim kulturnim delom — premnogim učencem bo ostal za vedno v spoštljivem spominu resni in vestni, a zato vedno globoko čuteči profesor, dočim gleda vsa naša javnost v njem vzor velikega, globoko vernega in usovršenega človeka. Tako združuje Grafenauer v sebi troje veličin, katerih vsaka zase bi zaslužila, da hodimo k njemu v šolo, da si ga postavljamo za vzor.

Dr. Ivan Grafenauer je po rodu Koroščec; rodil se je v Veliki vasi pri Brdu v Šmohorskem okraju. Ljudsko šolo je obiskoval na Brdu in v Beljaku, kjer je dovršil leta 1900. tudi gimnazijo. Posvetil se je nato slavistiki in germanistiki na dunajskem vseučilišču. Kako resno se je posvetil svojemu studiju, nam dokazuje dejstvo, da je že kot visokošolec objavil v Jagićevem »Archiv für slavische Philologie« nekaj jezikoslovnih ocen in daljšo studijo o naglasu v ziljskem narečju. Ni čuda, da je takega marljivega in darovitega slušatelja cenil véliki Jagić kot enega svojih najboljših dijakov. Leta 1904 je končal vseučiliške studije in naslednje leto že v službi v Kranju opravil izpite.

Ob pouku naše literature je pač moral začutiti vso težavo, s kakršno je bil tedaj zvezan tak pouk. Dočim se je literarno zgodovinski studij med Nemci in Francozi hitro razvijal, smo na Slovenskem še vedno imeli v šoli samo Sketovo čitanko, ki je bila nesistematska in zastarela po metodi in tvarini. Glaser je bil dosti težko dostopen in zastarel. Zato se je Grafenauer že v Kranju lotil proučavanja domačega slovstva. Napisal je nekaj podrobnih razprav, a hitel je h kompendiju in ga že leta 1908 deloma objavil v izvestju kranjske gimnazije in izdal naslednje leto v samostojni knjigi prvi del od Pohlina do Prešerna. V hitri zaporednosti dveh let je sledil drugi del njegove »Zgodovine novejšega slovenskega slovstva«, ki sega do leta 1868. V načrtu je imel še tri knjige po 30 pol, ki naj bi obsegale nadaljnje slovstvo, kar nam kaže veličino pisateljeve zasnove. Svetovna vojna je prekrižala toliko načrtov in nam vsem obrnila zanimanje drugam — na samoobrambo in samoohranitev. Lahko trdimo, da je ena izmed velikih škod, ki nam jih je povzročila vojna, tudi ta, da Grafenauerjevo delo ni končano.

Vendar pa slavljenčeva delavnost ni prenehala z vojsko. Ne le da je priobčeval celo vrsto manjših podrobnih razprav iz literarne zgodovine po »Domu in svetu« in »Času«, marveč se je lotil prirejanja učne knjige za slovensko literarno zgodovino in slovenskih čitank. Jasno, da so bila vojna leta najmanj primerna za objavo kakršnekoli slovenske knjige, kaj šele literarnozgodovinske, ko mora biti vendar dokument naše narodne zavesti in rasti. Zato je čakal ugodnejših časov in se obenem pripravljal in znanstveno poglabljal za svoje nadaljnje delo. Tako je v tej dobi izvršil tudi vse formalnosti v dosego doktorata na dunajskem vseučilišču, kjer mu je komisija priznala to čast cum applausu brez izpraševanja z ozirom na njegovo znanstveno delo. Usposobil se je tudi za vseučiliško stolico v Zagrebu in dobil tam veniam legendi. Z dobo majske deklaracije so zaveli tudi pri nas toliko sveži vetrovi, da je mogel objaviti že prvi del svoje šolskemu pouku namenjene knjige »Kratka zgodovina slovenskega slovstva« I. (1917), II. (1918).

Če naj povzamemo sodbo o Grafenauerjevem znanstvenem delu, moramo ugotoviti tele premalo uvaževane resnice: O Grafenauerjevih slovstvenih zaslugah se danes preveč molči in zelo po krivici jih omalovažujemo. Grafenauer je s svojimi podrobnimi razpravami dokazal, da bi mogel postati specialist za katerokoli dobo in katerikoli problem, a reči moramo, da je on to znanstveno slavo žrtvoval trenutni potrebi, kompendijskemu delu. Zato gre našemu slavljencu Grafenauerju velika zasluga: **dal nam je prvi učbenik slovenske literarne zgodovine, ki bi ga brez njega morda še danes ne bi imeli.** Posameznosti v učbeniku je lahko kritizirati strokovnjakom posameznih dob; podati nam priročnik celotne zgodovine, in to ob tako maloštevilnih in raztresenih preddelih, je mogel le on.

Vsi, ki smo bili njegovi učenci, smo bili na to ponosni. Zahteval je v šoli izredno veliko, a znal je napraviti tako, da smo sprejemali tako obkladanje z delom kot nekako odliko, čutili smo v tem njegovo željo in voljo, da nas navadi dela, ki ga je sam v tako visoki meri opravljal.

Morda nam je bil kot vzgojitelj odmaknjen in smo ga bolj občudovali, kakor se mu zaupali, a kljub temu lahko trdim, da je imel na dijaštvo predvojne dobe močan vzgojn vpliv.

* * *

In če naj ga še označim kot človeka, ki uživa brezpogojno spoštovanje vseh resnih ljudi, ki ga poznajo, lahko rečem, da je njegova veličina v strahotni samozataji. To dejstvo nam ga mora samo še povečati kot človeka. Njegova samoodpoved se kaže, kakor sem že pokazal, v njegovem znanstvenem delu, kjer se je žrtvoval našim trenotnim potrebam in nas rešil zadreg s svojimi učbeniki. Njegova samoodpoved se kaže v dejstvu, da se ni potegoval in gnal za visoka mesta in časti, ki bi jih bil ob svojem delu lahko dosegel. Njegova samoodpoved se kaže zlasti v njegovem družinskem življenju, kjer je postavil heroja dobrega očeta. Taka samozataja je seveda s čisto naravnega razgleda nerazumljiva. Možna je samo v tako močni in izraziti transcendentalni verski usmerjenosti, kakor je znana pri Grafenauerju. Iskrenost njegovega prepričanja in njegovega nazora je vedno narekovala vsem največje spoštovanje, naj so bili že njegovih nazorov ali ne. Njegova beseda o veri in cerkvi nam ni nikoli dišala po priučeni frazi, nikoli po pasivno prevzeti pripadnosti, marveč jo je vedno ogrevala iskrenost življenja in lastnega doživljanja. Zato gleda naša doba v njem velikega vzornika verskega preroda in verske obnove, iz katere naj bi nam rasli heroji dela, iskrenosti in plemenitosti njegovega kova. Naj bi nam ta visoki vzornik svetil še dolga leta nam vsem v pobudo in veselje!

Skrivnosten umor pod Rožnikom

Na starem strelišču pod Rožnikom je bil v nedeljo odkrit strašen in skrivnosten zločin. Za tretjo strelsko steno so našli dopoldne neki fantje v temnem jarku truplo mladega, približno 25 letnega mladeniča. O tem groznem odkritju je obširno poročal že včerajšnji »Slovenski list«.

Grozen zločin je takoj spravil pokonci policijo. Kmalu popoldne si je ogledala kraj zločina tudi posebna komisija, v kateri so bili državni pravdnik dr. Ogorentz, upravnik policije dr. Gušlin, policijski zdravnik dr. Avramo-

Nebo v marcu

Kras vedrih zimskih noči, ozvezdje Orion, s svojo okolico se polagoma bliža zapadu, dokler ne izgine v meglah obzorja. Oriona je lahko prepoznati: če sem obrnjen z licem proti jugu, zapazim sredi neba tri poševno in blizu stoječe, enako svetle zvezde ter nad njimi in pod njim še po dve svetli. »Šmarni križ« kot ga zovemo Slovenci, je pač najlepše ozvezdje celega neba. Niže in nekoliko proti vzhodu miglja najsvetlejša stalnica beli Sirius. Je glavna zvezda Velikega psa in nosi zato ime »Pasja zvezda«. Poleti, ob času največje vročine se nahaja na dnevnem nebu in obseva s Solncem vred našo zemljo. V starem in srednjem veku so verovali na vpliv zvezd na zemeljsko življenje. Usoda vsakega posameznika in usoda celih narodov je določena in zapisana v krogotoku svetovnih teles. Ni čuda da so pripisovali sožarenju dveh tako odličnih zvezd poseben vpliv, ki so ga našli v veliki vročini poletnih dni. Zato še dandanes imenujemo te dneve po Pasji zvezdi »pasje dneve«. Višje od Sirija žari Prokyon v Malem psu, nad njim se pa lesketata dvojčka Castor in Pollux. V tem ozvezdju se nahaja Solnce poleti, ko stoji najvišje. Vzhodno od teh sveti rdeči Regulus v Levu. Globoko na jugovzhodni strani obzorja se pa prikaže Spica v ozvezdju Device. Veliki voz — najbolj poznana skupina zvezd — se počasi bliža zenitu in bo v maju opazovalcu točno nad glavo. Približno na vzhodni strani, nizko nad obzorjem pa žari Areturus. Na zapdni strani neba se poslavlja rdeči Aldebaran v Biku z Gostosevci (Plejadi), skupino slabejših zvezd, tesno skupaj stoječih in zato lahko opazljivih.

V ozvezdju Bika blizu Aldebarana se nahaja največji — in zaenkrat tudi najsvetlejši — planet našega osolnčja Jupiter. Januarja je bil viden celo noč, sedaj pa zahaja vedno bolj zgodaj; koncem meseca zahaja že okoli polnoči. Saturn, drugi največji planet je viden sedaj na jutranjem nebu in vzhaja začetkom meseca ob 4., koncem pa ob 2. Mars in Merkur sta nevidna. Venus sedaj Večernica je še preblizu zahajajočemu Solncu, da bi vzbujala s svojo svetlobo posebno pozornost. Zanimivo in vredno pogleda bo njeno srečanje z Luno nekaj dni po mlaju, dne 31 marca.

Solnce doseže dne 21. t. m. ob pol 10 znak Ovna. Noč in dan bosta enako dolga, imeli bomo pomladno enakonočje ali ekvinokcij. Prične se astronomska pomlad.

*

Sedanjemu človeku so zvezde bolj tuje, kot pa onemu prejšnih časov. Kot bi bile bolj daleč, bolj nedosegljive. Ceste naših mest so ozke, nikjer ni širokega pogleda na nebo in tam, kjer bi moralo biti nebo odprto, ga zastirajo oblaki črnega dima. Ljudem preteklih dni pa so zvezde merile čas in odločevale usodo. Po njihovi legi so določevali dnevne in nočne ure, naznanjale so jim čas setve in žetve, nadomestovale uro in koledar. Takratnemu zemljanu so zvezde delile značaj, srečo, nesrečo, poroko, smrt, sploh vse, kar ima važnost v življenju. Razvila se je posebna znanost — astrologija — ki je obravnavala te kozmične vplive na človeško življenje in bila v číslih pri mnogih, tudi najrazboritejših in najglobljih duhovih prejšnih vekov. Njeni učenci so uživali spoštovanje in sloves višjih ljudi. Res je, da so se že takrat slišali glasovi o neupravičenosti te vede in glasno klicali, »da je vsak sam svoje sreče kovač«, ne pa zvezde, ki se gibljejo po zakonih in nimajo ničesar skupnega z zemeljskim življenjem. Pa ti glasovi so bili redki, vera v mistični vpliv zvezda pa tako velika, da ji niso mogli omajati temeljev. Kaj čuda, da se je smatral tedanji človek res kot del — in še kot bistveni del — vsemirja, t. j. vesoljne celokupnosti. Bil je sredi narave, vezan z njo s tisočerimi resničnimi in umišljenimi vezmi, užival jo je, pa bore malo poznal. Zvezde mu niso bile tuje kot modernemu človeku, saj so bile samo za to, da so mu svetile, merile čas in odločevale usodo. Človek se je smatral za vrh in središče vsega stvarstva in zato se je čutil z njim eno.

Naš čas je pomedel z astrologijo. Njeni učenci so izginili in debeli folijanti, viri vse astrološke učenosti se prašè po starih knjižnicah in pričajo le še o veliki težnji človeka po mističnem in nadnaravnem. Žalibog, pa je s padcem te krive vede izgubil človek zvezo z vesoljem. Osamel je. Njegovo življenje ne izveneva več v kozmičnem taktu. Mrzle in neme sijejo zvezde nanj in brezbrižno začrtavajo svoje poti po nebeškem svodu, ne meneč se za stvari, ki se gode na izgubljenem prašku, naši zemlji.

Če prelistavamo knjigo, obravnavajočo izsledke sedanjega zvezdoslovja, se moramo čuditi bistroumnosti in mogočnosti človeškega duha. Bistroumnosti zato, ker je uspel doumeti zveze in stvari, o katerih se znanstveniku, recimo pred petdesetimi leti še sanjalo ni in mogočnosti, ker more izmeriti skoraj neskončne daljine in povedati usodo svetov za vekove naprej in nazaj. Znanost nas uči, da je Solnce neizrekljivo velika, žareča krogla, ki izžareva noč in dan, leto za letom, brez prestanka ogromne množine toplote in svetlobe. Okoli Solnca se gibljejo v krožnicah zvezde, planeti imenovani, med katerimi je tudi naša Zemlja. Ti so ugasli in temni in le na njih more kliti življenje. Vse ostale zvezde, ki jih vidimo, so pa solnca — žareče krogle — najbrže tudi središča gibanj temnih planetov — nosilcev življenja. In kar je glavno: zakoni, ki vladajo na naši zemlji, v našem osolnčju, vladajo povsod na drugih svetovih. Snov v raznih oblikah in primerih kot jo poznamo na zemlji, je povsod ista. Na ostalih planetih, na Solncu, na tujih solncih in tujih svetovih. Povsod isti zakon in ista snov.

Zopet smo našli zvezo z veseljem. Ne tiste navidezno duhovne ki naj bi vezale našo usodo z brezpomembnimi gibanji planetov, Lune in Solnca, temveč v resnici mistično in duhovno, ki jasno kaže na pravir in poreklo vsega, na tisto, ki vodi do Boga. Znanost je dognala enotnost v snovi in zakonih v najglobljih daljinah vsemirja. Zato se ne moremo ubraniti sklepa, h kateremu nas vodi logika. Če je vseeno, na naši Zemlji ali pa na planetu daleč nekje v prostoru, ki ga doseže svetloba komaj po par tisočletjih in ki ga ožarjajo kar dve, mogoče tri ali pa še več solnc, če je vse eno snov in zakon, tukaj in tam, potem je to delo enega Uma, ene Sile, enega Stvarnika. Vsi imamo enega očeta: črv v zemlji, ptič v zraku, Solnce, Luna in zvezde na nebu. Solnce mi je brat in Luna sestrica in drugi svetovi mi niso več tuji. Nisem več sam v božjem stvarstvu. Zopet se čutim kot del, kot bistven del vesolja, saj imam kot vse ostalo isti izvor — v Bogu.

Br.

Gradbena sezija
je pred vrati!
Nakupite in oglejte si bogato izbiro gradbenega železninskega materijala, pri tvrdki z železnino
STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA Sv. Petra cesta 35

BAYER

Revmatične bolečine

tudi Vaše življenje nevzdržno mučijo. Tu pomagajo

ASPIRIN-TABLET

Vedno odstranijo bolečine, tako da Vam postane življenje veselo in vredno da se živi.

Zahtevajte samo originalni zavoj „Bayer" z modro-belo-rdečo banderolo.

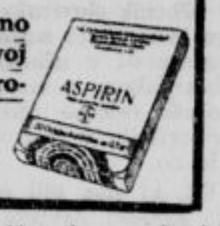

vić, okrajni nadzornik Močnik, več detektivov in stražnikov.

Mrtvi mladenič je bil oblečen v eleganten temen površnik in temno obleko in čisto perilo. Vse na njem je kazalo o veliki skrbi, s katero se je umorjenec oblačil. Obraz je kazal inteligentnega človeka južnaških potez, po vsem videzu Hrvata ali Srba. Pri njem so našli listnico, v kateri je bilo 300 Din denarja, in uro, ki je še tiktakala. V listnici so bili tudi neki dokumenti, iz katerih pa policija ni mogla ugotoviti identitete umorjenca. Več korakov proč od trupla so našli tudi očala umorjenega. Robidovje v jarku je bilo vse polito s krvjo. Mladenič sam je bil ranjen v levo stran glave.

Zločin se je odigral najbrže že v soboto zvečer, zakaj truplo je bilo že mrzlo. Pod nekako pretvezo so izvabili morilci svojo žrtev k strelski steni, tam sprožili mladeniču v glavo revolversko kroglo, nato pa mrtvega zavlekli za noge v jarek.

Po komisijskem ogledu so truplo prepeljali v mrtvašnico na Viču.

Policija je zaslišala vse polno oseb, ki so slišali v soboto zvečer neke strele, vendar se njihove izpovedi ne ujemajo docela.

V preiskavi zaradi tega zločina tudi včeraj ni prišlo do nobenih novih momentov. Ugotovljeno je le toliko, da dokumenti, ki so jih našli kri njem, menda niso njegovi. Truplo je bilo včeraj pozno popoldne sodno obducirano v mrtvašnici na Viču.

Agencija Avala je izdala o tem skrivnostnem zločinu naslednje obvestilo: Dne 9. t. m. ob pol 11 dopoldne je bilo v nekem jarku za zidom civilnega strelišča pod Rožnikom najdeno moško truplo. Komisija je ugotovila, da je bil dotični moški ustreljen z revolverjem iz neposredne bližine v vrat za levim ušesom. Pri mrtvem so se našli nekateri dokumenti, na podlagi katerih bo policija skušala ugotoviti njegovo identiteto.

Koledar

Torek, 11. marca: Sofronij, škof; Krištof M.; Eulogij.

Osebne vesti

— *Vodstvo podružnice drž. hipotekarne banke.* Z današnjim dnem je prevzel dr. Miloš *Martelanc*, dosedanji pravni referent filiale v Zagrebu, posle upravnika glavne filiale državne hipotekarne banke v Ljubljani in to do nadaljne odredbe.

— *Vojaška imenovanja.* Imenovani so za vršilca dolžnosti poveljnika pomorskega zrakoplovstva kapetan bojnega broda Dragotin Valušnik in za vršilca dolžnosti poveljnika pomorske zrakoplovne šole kapetan korvete Mihael Cangel.

— **Spremembe v orožništvu.** Po službeni potrebi so odrejeni za poveljnika smederovske orož. čete dunavskega orož. polka orož. major Fran Dekval, do sedaj poveljnik ljubljanske orož. čete 8. orož. polka; za vršilca dolžnosti poveljnika pripravljalne šole orož. kapetan II. razr. Slavko Plevelj; na službo v štab drinskega orož. polka orož. kap. I. razr. Anton Čižman, do sedaj poveljnik pripravljalne šole 8. orož. polka; za poveljnika ljevanske orož. čete primorskega orož. polka orož. kap. I. razr. Lovro Boneti; za poveljnika kotorske orož. čete kap. I. razr. Aleksander Mlakar; za vršilca dolžnosti peške orož. čete zetskega orož. polka orož. kap. I. razr. Pavel Šturm; za pobočnika zetskega orož. polka orož. kap. I. razr. Stanko Palčič; za službo v štab zetskega orož. polka orož. kap. II. razr. Franjo Stojan; za poveljnika zaječarske orož. čete moravskega orož. polka orož. kap. I. razr. Dragotin Šinkovec; za vršilca dolžnosti poveljnika letovske orož. čete vardarskega orož. polka orož. kap. II. razr. Ivan Srdoč; za vršilca dolžnosti poveljnika pripravljalne šole vardarskega orož. polka orož. kap. II. razr. Emil Pangerc; za pobočnika vardarskega orož. polka orož. kap. I. razr. Vinko Rom; na službo v štab vardarskega orož. polka orož. kap. I. razr. Rajmund Vatovec; za vršilca dolžnosti poveljnika novomeške orož. čete dravskega orož. polka orož. kap. II. razr. Krešimir Grozdanić; za poveljnika mariborske orož. čete dravskega orož. polka orož. kap. I. razr. Alija Djemidžić; za poveljnika mursko-soboške orož. čete dravskega orož. polka orož. major Josip Bolč; za vršilca dolžnosti poveljnika pripravljalne šole dravskega orož. polka orož. kap. II. razr. Milan Pešut; za poveljnika slavonsko-brodske orož. čete savskega orož. polka orož. kap. I. razr. Ferdinand Polak; na službo v štab savskega orož. polka orož. kap. I. razr. Vitko Modic, do sedaj na službi v štabu 8. orož. polka in za vršilca dolžnosti poveljnika bosansko-petrovačke orož. čete vrbaškega orož. polka orož. kap. II. razr. Gustav Kržišnik.

DARMOL

čokolada za odpiranje

Novi grobovi

† **Smrt rešiteljica.** Iz Št. Jerneja: V soboto je umrl na Javorovici pos. Zagorc Ant. Skoro 10 let je ležal v postelji, vedno vdan v voljo božjo, brez godrnjanja in pritoževanja, čeprav je bil v nadlogo sebi in drugim. Ima posebno bolezen: po vsem životu se je tresel, tako, da še hrane ni mogel sam uživati. Da je imel vsled vednega ležanja na telesu polno ran, se razume. Bog mu bodi plačnik!

† **Hoče.** V nedeljo dne 2. marca je za večno zatisnil oči g. Vernik Pavel, posestnik v Sp. Hočah, ubožni oče, ustanovitelj in bivši načelnik gasilnega društva, bivši župan, cerkveni ključar itd. Pogreb se je vršil v sredo dne 5. marca s sv. mašo ob pol 10 dopoldne. Da je bil res zelo priljubljen med farani in vaščani, so pokazali ljudje domače fare in drugih vasi, ker so se udeležili v tako mnogobrojnem številu pogreba. Videli smo tudi, kako je bil priljubljen pri gasilcih, katerih se je udeležila pogreba lepa četa (76 članov iz 12 gasilskih društev), na čelu ji gasilski avtomobil mariborskih gasilcev, za njimi pred rakvijo pa godba bralnega društva v Hočah.

N. p. v m.!

Mala kronika

★ **Poučno potovanje naših hotelirjev v Švico.** V začetku maja priredi Zveza za tujski promet v Sloveniji poučno potovanje naših hotelirjev v Švico. To potovanje bo trajalo 12 dni in si bodo udeležniki ogledali vse večje kraje in letovišča v Švici. Cena je izredno nizka, ter stane potovanje v II. razredu 4590 Din, pri čemer moremo upoštevati, da bodo udeleženci uživali prav posebne ugodnosti. Podrobnejše informacije daje Zveza za tujski promet v Sloveniji v Ljubljani, Dunajska cesta 1. Prijave se sprejemajo samo do 20. t. m.

★ **Tat v župnišču v Št. Jerneju na Dolenjskem.** V petek dne 7. marca je prišel po opravkih v župnišče g. župnik Omahen iz Bele cerkve. Ker je cesta lepa, se je pripeljal s kolesom. Kolo je kustil kar v veži, misleč, da je v župnišču na varnem pred tatovi. Pa jo je primahal od nekod potepuh, ki se je že ves dan potikal po St. Jerneju in med 3. in 4 popoldne iz veže ukradel 1500 Din vredno kolo. Tat je po opisu znan, in je verjetno, da bo kmalu prišel v roke pravici, kolo pa lastniku, kateremu je bilo pred leti že enkrat ukradeno, nazaj.

★ **Zanimive izkopnine v Južni Srbiji.** V vasi Algunji, pri Kumanovem, v Južni Srbiji, so na kraju »Selište« že dolgo opazovali sledove nekakih razvalin, za katere so kmetje mislili, da so ostanki stare cerkve, katero so porušili Turki. Ta kraj so kmetje smatrali za svet in so verjeli, da mora umreti vsak, ki se bo s krampom dotaknil tega kraja. Učitelj Dušan Popović in še nekaj pogumnih kmetskih fantov so vseeno pričeli odkopavati te razvaline. Našli so v zemlji zidove, debele okoli 1.20 m, zidane iz kamna, malte in žgane opeke. Kosi opeke so različno veliki, celo do kv. meter obsežni in petnajst centimetrov debeli. Našli so tudi star grob s človeškimi kostmi. Ko pa so jih prenesli na svetlo, so razpadle v prah. Denarja so našli vsega skupaj le en majhen denar iz rimskih časov. Na tem kraju je bila najbrže kaka rimska naselbina.

★ **Bankovci po 20 Din namesto stotakov.** V Velikem Bečkereku se je te dni vršila razprava proti Milanu Stanoševiću, agentu iz Belgrada, ki je bil obtožen, da je bil meseca januarja tega leta v Belgradu, Vinkovcih in v Velikem Bečkereku pri raznih trgovcih in plačal račune namesto s stodinarskimi bankovci s starimi bankovci po 20 Din, ki so prvim zelo podobni. Na ta način je v Bečkereku ogoljufal štiri trgovce. Eden od teh je goljufijo takoj opazil in jo prijavil policiji, ki je Stanoševića aretirala. Pri osebni preiskavi so našli pri njem še mnogo starih srbskih bankovcev po 20 Din. Sodišče je Stanoševića obsodilo na poldrug mesec ječe. Podobne goljufije se dogajajo še vedno tudi pri nas.

★ **Radi zobobola umrl.** V Bajmoku v Vojvodini je prejšnji teden umrl črnogorski dobrovoljec Branko Vitojević. Mučil ga je hud zobobol in iskal je zdravniške pomoči pri dr Mačakovskem, ki mu je izdrl zob, čeprav je imel ves obraz zatekel. Vitojević je odšel domov, čutil pa je vedno bolj strašne bolečine in je umrl po tridnevni agoniji. Zastrupljena mu je bila namreč kri. V Bajmok je odšla posebna sodna komisija, ki je ugotovila, da je Vitojević umrl res zaradi zastrupljenja krvi in je uvedla preiskavo, kdo je kriv njegove smrti.

★ **72 leten starec zaklal svojega vnuka.** Pred dnevi je bil izvršen v Bogdanovcih pri Vukovaru krvav zločin. Kmeta Martina Čikanoviča so našli pred njegovo hišo mrtvega, z veliko zevajočo rano na vratu. Čikanović je bil znan kot pijanec in ljudje so vedeli, da je deset dni zaporedoma pil. Zato so sprva mislili, da gre za samoumor. Orožniki pa so v preiskavi ugotovili, da je Martina zaklal njegov ded, 72 letni starec Čika Čikanović. Martin je deda pretepal in ga vedno preganjal ter je starec izvršil ta zločin v obrambi. Čika Čikanović je bil aretiran in izročen sodišču. Dejanje je že priznal.

★ *Samoumor. Braslovče:* V nedeljo zjutraj so našli obešenega na svojem gospodarskem poslopju nad 60 let starega posestnika A. R. Kaj je gnalo starega moža v takšno smrt, se ne ve. Ožen jen, brez otrok, je bil priljubljen vsled svoje delavnosti ter je dejanje storil prav gotovo v hipni blaznosti.

★ **Razpored za pregled motornih vozil v letu 1930.** Dne 11. marca 1930. Maribor, levi breg. — Dne 12. marca 1930. Maribor, levi breg in mesto (zamudniki). — Dne 14. marca 1930. Maribor, desni breg. (V Mariboru se vrše pregledi pred uradom predstojništva mestne policije ob 14.30.) — Dne 13. marca 1930. Ptuj. (Ob 14 na sejmišču.) — Dne 15. marca 1930. Celje (mesto). (Ob 8 pred mestno garažo.) — Dne 17. marca 1930. Murska Sobota. (Ob 13 pred hotelom Dobraj.) — Dne 18. marca 1930. Marenberg. (Ob 15.15 na trgu pred sodiščem.) — Dne 20. marca 1930. Ljutomer. (Ob 8.30 na trgu pred okr. nač.) Gornja Radgona. (Ob 14 pred kolodvorom.) — Dne 21. marca 1930. Smarje pri Jelšah. (Ob 1 pred okr. nač.) — Dne 22. marca 1930. Celje (okraj). (Ob 8 pred mestno garažo.) — Dne 24. marca 1930. Prevalje. (Ob 15.30 pred kolodvorom.) — Dne 26. marca 1930. Konjice. (V Mariboru pred uradom predstojništva mestne policije. Ob 14.30.) — Dne 27. marca 1930. Slovenjgradec. (Ob 15.45 na trgu pred okr. nač.) — Dne 28. marca 1930. Dolnja Lendava. (Ob 13 pred okr. nač.) — Dne 29. marca 1930. Gornji grad. (Ob 11 pred okr. nač.) — Dne 31. marca 1930. Ormož. (Ob 14 pred gostilno Rajh.) — Dne 1. aprila 1930. Šoštanj. (Ob 9.30 pred občinskim uradom.)

*

★ *Za postni čas* priporoča Jugoslovanska knjigarna cerkvenim zborom sledeče skladbe: Foerster Anton: 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor, 12 Din; Foerster Anton: Cantica sacra III. del za moški in ženski zbor, 30 Din; Foerster Anton: Lamentacije in očitanja za mešani zbor, 8 Din; Hribar p. Angelik: Postni in velikonočni napevi za mešani zbor. Part. 30 Din, glasovi po 10 Din; Kimovec Fr.: Rihar renatus, 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Partitura 24 Din, glasovi po 8 Din; Premrl Stanko: cerkveni moški zbori, 40 Din; Premrl Stanko: Slava Sv Križu Postne pesmi za mešani zbor, 14 Din; Premrl Stanko: Cerkvena ljudska pesmarica, 50 Din, glasovi po 24 Din.

★ **Oseba, kateri sem posodil** lansko leto rabljen pisalni stroj znamke »Remington« naj se oglasi. Stane Rebolj.

★ **Pri hripi** (influenci), sploh vselej, kadar se čutite nerazpoložene, nadrgnite še isti večer svoje telo z **Algo.** Občutili boste takoj svežost, temperatura bo popustila, spanje pa bo lahko in zdravo. V lekarnah in drogerijah 1 steklenica 16 Din.

★ **Sijajno bele zobe** boste dobili z uporabo svetovno znane Odol-paste, ki poleg uporabe Odol-vode za usta jamči za popolno higiensko nego zob. Cena male tube 8 Din, velike tube 13 Din. Dobiva se v vseh zadevnih trgovinah.

★ **Pri živčnih boleznih, glavobolu** so imele Togal-tablete v milijon slučajih izboren učinek. Učinkujejo enako proti revmatizmu in boleznim vzled ozebline. Eden poskus zadošča. Zahtevajte v lekarni prave Togal-tablete.

★ **Vedno sveže** pražena kava pri tv. B. Motoh, Ljubljana, Vodnikov trg 5.

Nesreča ne počiva

— **Drevo ga je pokopalo.** 20 letnega Flisar Viktorja, hlapca pri Francu Cipotu v Predanovcih je zadela huda nesreča. Sekal je drva. Naenkrat se je zganil in zvalil proti njemu debel hlod in še preden je fant mogel odskočiti, ga je pod seboj pokopal. Fant je dobil zelo močne poškodbe. Prepeljali so ga morali v bolnišnico, kjer bo moral biti operiran.

Izletnikom k Sv. Katarini

priporočamo za povratek v Ljubljano pot skozi ločniško dolino v Medvode.

Za oddih in okrepčilo med potjo priporočamo gostilno »Rudarski dom«, Knapovže«!

Topla in mrzla jedila! Izborna pijača! Prvovrstna postrežba!

Ljubljana

Kaj bo danes?

Union, velika dvorana: Manifestacija proti preganjanju krščanstva v Rusiji. Govore dr. Grivec, dr. Maklecov in prota Jankovič. Sodelujejo akademski pevski zbor in umetniki ruske kolonije. Začetek ob 8 zvečer.

Univerzitetna zbornica. Predavanje g. Emila Haumanta: »O spominih starega slovanofila«. Ob 6 zvečer. (V francoščini.)

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg 5 in Mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10.

*

⊙ **Slika gospe Jerice Oblakove razstavljena.** V izložbi trgovine »Elite« v Prešernovi ulici je razstavljena oljnata slika gospe Jerice Oblakove, ki danes praznuje svojo veliko starost — 80 letnico — v popolni čilosti in zdravju. Jubilarka je zadnja še živeča iz znane šentpeterske stare hiše in gostilne »pri Jerneju« in mati znanega ljubljanskega odvetnika in pisatelja-turista. Slika je delo znamenitega portretista akad. slikarja Frana Sterleta. Tudi mi se pridružujemo skromni in priljubljeni gospej jubilarki z vročo željo: »Še veliko let med nami!«

⊙ **Ljubljana za žrtve povodnji v južni Franciji.** Ljubljanski župan g. dr. Puc je povodom vesti o katastrofalni povodnji v južni Franciji, ki je zahtevala poleg velikih gmotnih tudi številne človeške žrtve, poslal naslednjo brzojavko pariškemu županu: Občinski svet in mesto Ljubljana v Jugoslaviji Vas naprošata, da blagovolite biti tolmač našega sočutja za žrtve povodnji v južni Franciji.

⊙ **Visok obisk na Rakovniku.** V Ljubljani se je mudil v preteklih dneh — kakor smo že poročali — vlč. g. Candelá kot zastopnik vrhovnega predstojništva salezijanske družbe. Obiskal je zavod na Rakovniku, kjer prav lepo prospevajo zlasti obrtne šole in prazničnі oratorij v Salezijanskem mladinskem domu na Kodeljevem. Kot rojenega Španca ga odlikuje ljubezniv in fin nastop. Povsod je bodril mladino, naj se vzgaja v dobre državljane, zlasti pa v dobre krščane, da bodo kdaj sposobni biti ponos cerkvi in državi. O Ljubljani in slovenski zemlji sploh se je zelo pohvalno izrazil.

⊙ **Občni zbor »Rdečega križa«.** V nedeljo dopoldne se je v magistratni dvorani vršil občni zbor oblastne organizacije »Rdečega križa«. Obširno poročilo o tem občnem zboru je priobčil že včerajšnji »Slovenski list«. Občnega zbora se je udeležilo nad 70 delegatov in so bile zastopane skoraj vse slovenske krajevne organizacije. Občni zbor je otvoril predsednik dr. Krejči, ki je omenjal, da se bo »Rdeči križ« v bodoče zavzel tudi za vrnitev naših rojakov, ki so še v ruskem ujetništvu, in za varstvo otrok naših izseljencev v Nemčiji in v Ameriki. Z občnega zbora sta bili poslani udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju in pa pozdravna brzojavka glavnemu odboru »Rdečega križa«. — Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Malnarič, je razviden velik porast in živahno gibanje »Rdečega križa«. Najbolj marljivi sta organizaciji v Guštanju in v Ljubljani, pa tudi po Štajerskem se organizacije živahno gibljejo. Blagajniško poročilo je podal g. Mešek. »Rdeči križ« je med drugim samo lansko ostro zimo izdal za 100.000 podpor. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika ponovno dr. Krejči, v odbor pa gospe Tavčarjeva in Sernečeva ter gg. Wester, dr. Rus, dr. Fettich, dr. Mayer, Lužar, Hočevar, Malnarič in mr. Sušnik. Po volitvah se je razvila živahna debata o raznih predlogih.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem

ampak dajajte jim

JEMALT

Jemalt je zlatorumeni prašek, pripravljen s 30% ribjega olja in s suhim sadnim ekstraktom, čegar redilnost je splošno znana.

Dobiva se v vseh lekarnah.

Ako želim biti posebno lepa

tedaj vzamem Fellerjevo Elsa-Crema-pomado, ter z njo zjutraj in zvečer namažem obraz, vrat, ramena in roke. S tem dobiva koža novo hrano in mladosten izgled; brez sledu so izginile sončne pege in vse nečistosti! Za lase pa vporabljam samo Fellerjevo Elza-pomado za rast las.

Delajte tudi Vi tako, pomagalo bo tudi Vam!

Po pošti 2 lonca ene ali po 1 lonec vsake Elza-pomade stane 40 Din franko, če se denar pošlje naprej; po povzetju 50 Din. Dobiva se povsod! Kjer ne, izvolite naročiti naravnost pri:

EVGEN V. FELLER, lekarnar

Stubica Donja, Elzatrg 134

⊙ **Odličen japonski učenjak na obisku pri akademičnem slikarju Franju Sterletu.** V spremstvu odlične družbe in znane, zelo priljubljene naše Japonke gospe Skuškove, je posetil učenjak zoolog dr. Tohru Uchida, docent na univerzi v Tokio, s svojo soprogo našega mojstra in portretista Sterleta v njegovem slikarskem ateljeju palače Ljubljanske kreditne banke. Z velikim zanimanjem si je ogledoval slike in soproga se je vpisala v spominsko knjigo z lepimi besedami v japonskem jeziku in pisavi. Omenjeni japonski profesor se je mudil v Ljubljani, kjer je bil gost vseučil. prof. dr. Jovana Hadžija in si baje ogledal tudi zoološki institut, nato odpotoval na našo lepo adransko — rivijero. Od tam se odpelje v Pariz in Berlin, potem zopet nazaj na Japonsko.

⊙ *Informacijski dnevi o kuhi s plinom:* Kuhanje in peka na plinu je za marsikatero gospodinjo še vedno predrago. In zakaj? — Le radi tega, ker ne kuha varčno, ker ne štedi s plinom. Kako naj se ravna s plinom, da se kuha in peče mnogo cenejše kot na premogu in drvah, bo povedano in pokazano na predavanjih, dne 26., 27., in 28. t. m. Ker pa mnoge gospodinje, kuharice in služkinje nimajo časa, da obiščejo predavanja, bo v omenjenih dneh na meščanski šoli pri Sv. Jakobu (vhod iz Florijanske ulice) ves dan na razpolago gospodinjska učiteljica, zastopnica tvornice Prometheus in sicer od 9 zjutraj do opoldan in popoldan od 2 do 6. Predavanje in poskusno kuhanje pa se bo vršilo dne 26. in 28. t. m. ob 8 zvečer in 27. t. m. ob 4 popoldne. Obisk je popolnoma ne obvezen in vstop prost. V interesu vsake gospodinje, kuharice in služkinje je, da zahteva informacije pri tej strokovnjakinji, da si ogleda moderne plinske naprave in da si s plinom olajša vsakodnevno delo v kuhinji.

⊙ **Vreme v Ljubljani na dan 40 mučencev.** Zjutraj megla do 10. Najnižja temperatura —0.4° C. Potem je zasijalo toplo sonce in temperatura se je dvignila na +11.8° C. Popoldne je veter precej hladil sicer prijetno toplo ozračje. Barometer 759.9. — Ker smo praznovali včeraj god 40 mučencev, je po starih vremenskih pravilih pričakovati sedaj 40 dni takega vremena, kakršno je bilo včeraj. Vremenoslovski maloverneži sicer pravijo, da stara kmečka pravila več ne drže dandanašnji. Počakajmo, pa bomo videli.

⊙ **Gneča pri rokoborbi** ni zahtevala samo žrtev v obliki pohojenih kurjih očes in drugih neprijetnosti, temveč so se pri njej udeležovali tudi žepni tatovi. Izginilo je precej doz, žepnih robcev in nemara tudi kaka listnica z manjšim zneskom denarja. Od teh tatvin pa je dosedaj prijavljena le ena: dijaku Stanku Kozlovšku je izginila lepa, 500 Din vredna ura. Ura je bila dvokrovna in je imela monogram K. S. — Stanku Bervarju je v telovadnici Narodnega doma bila ukradena srebrna ura, vredna 300 Din.

⊙ **Javna dražba zarubljenih predmetov** bo dne 15. marca 1930 ob 9 dopoldne dalje na mestnem magistratu, Mestni trg št. 1, pritličje. Več na razglasu, ki je nabit na mestni deski.

⊙ **Drva, premog, koks** kupujte pri družbi »Kurivo« na Balkanu, tel. 3131.

DIŠAVE SLON

Maribor

□ *Klub slov. kat. aked. starešinstva.* Drevi ob 20 uri sestanek v dvorani Prosvetne zveze.

□ *Na delovnem trgu.* Zaposlitev dobi preko tukajšnje Borze dela: 1 ekonom, 12 viničarskih družin, 3 majarji, 18 hlapcev, 10 sezonskih delavcev 3 pastirji, 1 vrtnar, 2 kovača, 1 kolar, 2 slaščičarja, 1 mlinar, 2 vinonoši, 2 jelonoši, 1 sedlar, 1 tapetnik, 12 čevljarskih pomočnikov, 1 fotograf, več vajencev kovaške, kleparske, mizarske, sodarske, tkalske, čevljarske in slikarske obrti, 6 kuharic, 8 služkinj, 1 postrežnica, 2 hotelski sobarici, 1 plačilna natakarica, 5 vzgojiteljic, 2 varuški in 2 šiviljski vajenki

□ *Vojne obveznike starejših letnikov*, ki so čutijo za vojaško službo nesposobne, bo naborna komisija pregledala tudi ob priliki letošnjega glavnega nabora. Radi tega poziva mestni magistrat vse vojaške obveznike, rojene l. 1880 do 1904, stanujoče v mestu, ki so bolni ali se čutijo za vojaško službo nesposobne, da se javijo nemudoma, najkasneje do 15. t. m. pri mestnem vojaškem uradu na Slomškovem trgu med uradnimi urami od 14. do 16. ure. Invalidom in stalno nesposobnim se ni treba javiti. Vsak obveznik naj prinese s seboj vojaško izpravo in domovnico.

□ *Prodira spoznanje.* V svoji sobotni številk z dne 8. t. m. je prinesel tukajšnji »Večernik« članek pod naslovom »Potreba po delitvi magdalenske župnije«, v katerem se članekar zavzema za to, da bi Studenci dobili samostojno župnijo, ki bi jo naj prevzeli očetje kapucini. Polagoma torej vendar prodira spoznanje. Že svojčas se je o predmetni zadevi sklepalo v studenškem občinskem odboru, kjer je bila takrat večina proti temu. Razmere v prostrani magdalenski župniji so take, da postaja iz globoko in tehtno utemeljenih razlogov vprašanje ustanovitve župnije v Studencih iz dneva v dan aktualneje. Pa še preko omenjenega okvirja segajo potrebe in dejstva. Dušnopastirski razlogi so, ki zahtevajo, da se v radvanjskem okolišu zgradi nova cerkev za vernike na najskrajnejši periferiji, kjer bi se vsako nedeljo vršila služba božja, ki bi se oskrbovala iz magdalenske oziroma studenške župnije. K navedenemu važnemu vprašanju se ob priliki še povrnemo.

□ *Zlata pariteta stanovanjskih najemnin.* Društvo stanovanjskih najemnikov za Maribor in bližnjo okolico sporoča glede poračunavanja najemnine v smislu zakona: Najemnina iz leta 1914

se očisti takratne občinske doklade v iznosu 18.8%. Tako očiščena vsota iz leta 1914 se pomnoži 11-krat; tako se dobi zlata pariteta v dinarjih. Dobljenemu znesku se doda sedanja občinska doklada (v l. 1929 je bila v Mariboru 20% k čisti najemnini.

☐ *O odličnih ženah svetovne zgodovine* govori na prosvetnem večeru v četrtek, dne 13. t. m. dr. Roman Tominec iz Ljubljane. Ženske si gradijo nesmrtne spomenike v povestnici človeštva ne samo po svojem materinstvu, ampak tudi po svojem energičnem udejstvovanju na vseh sodobnih kulturnih poprišči h. V to dejstvovanje našega ženstva bo posvetil dr. R. Tominec na prihodnjem prosvetnem večeru.

☐ *Častno odlikovanje s strani predsednika T. G. Masaryka.* Na slovesen način se je te dni obhajala širom domovine 80-letnica prezidenta češkoslovaške republike T. G. Masaryka. Morda je ob tej priliki primerno, da se spomni javnost, da je bil prezident Masaryk l. 1921 izredno težko bolan in da je bila takrat poverjena njegova zdravniška oskrba prof. Syllabi, dr. Maixnerju in tudi našemu ožjemu rojaku docentu in primariju dr. I. Matku v Mariboru. Zdravniška oskrba je trajala dva in pol meseca. Ob tej priliki je prejel dr. Matko iz prezidentove pisarne sledečo zahvalo: »Velespoštovani gospod profesor! Na direktni ukaz gospoda prezidenta si dovoljuje podpisana kancelarija izreči Vam najtoplejšo zahvalo za zdravniško oskrbo, s katero ste se na tako učinkovit način udeležili pri zdravljenju bolezni g. prezidenta. Kancler prezidenta republike dr. Šamal.

☐ *V javno razprodajo* pride danes dopoldne v skladiščih tukajšnje glavne carinarnice 4867 kg železja, dvokolo, konjska oprema, sani ter razni drugi predmeti; med temi tudi deli radio-aparata.

☐ *Pri igri se je ponesrečil* 10-letni Franc Haring, sin poljske delavke iz Selnice ob Muri. Padel je tako nesrečno, da si je zlomil levo roko. Prepeljali so ga v tukajšnjo bolnico.

☐ *Za kruhom.* V času od 3. do 9. t. m. je iskalo pri tukajšnji Borzi dela zaposlitve 1360 oseb; praznih službenih mest je bilo 123, delo je dobilo 73 oseb, odpotovalo jih je 15. V evidenci je ostalo 947 oseb.

☐ *Baletni-koncertni večer v marib. gledališču.* Voditelja in prvaka baleta zagrebške opere gospa Margarita in g. Maks Froman, ki sta dvignila zagrebški balet do slovesa najboljšega jugoslovanskega baleta ter sta gostovala že po neštetih velemestih s kar največjim uspehom, nastopita tudi v mariborskem gledališču in sicer v soboto, 15. t. m. Sodeluje poleg njihovega zelo zanimivega sporeda eden priznano najboljših jugoslovanskih baritonistov, ljubljenec zagrebške publike, g. Dr. Hržič.

★ **Živčno in duševno bolnim** povzroči zelo mila, naravna »**Franz-Josef**« grenčica dobro prebavo, čisto glavo in mirno spanje. Po izkušnjah slovitih zdravnikov za živčne bolezni je najtopleje priporočati rabo »**Franz-Josef**«-vode tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtnega mozga. »**Franz-Josef**«-grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Celje

Večer slovenske narodne pesmi. V ponedeljek, dne 17. marca ob 8 zvečer se vrši v Domu v Samostanski ulici poslednji prosvetni večer. Z materinskim dnevom, dne 23. marca, ki se bo vršil v veliki dvorani Narodnega doma, bo Katol. prosvetno društvo zaključilo letos vseskozi uspelo serijo svojih javnih predavanj. Na zadnjem prosvetnem večeru bo predaval glasbeni kritik in estet g. dr. Stanko *Vurnik* iz Ljubljane o slovenski narodni pesmi, ki jo bo med predavanjem ilustriral z nastopom moškega terceta in ene sopranistinje. Vstopnice za ta večer se dobijo že danes v Prosvetnem tajništvu na Cankarjevi cesti 4.

Jubilejni koncert celjske Glasbene Matice. Ob obletnici 10-letnega obstoja in delovanja je celjska Gl. Matica priredila v nedeljo, 9. marca popoldne v veliki dvorani hotela »Union« slavnostni koncert, ki ga je prenašal Radio Ljubljana. Kljub lepemu vremenu je bila obširna dvorana skoro docela zasedena tako po predstavnikih oblasti in meščanstva. Koncert je pokazal vseskozi moderno usmerjenost delovanja Matice in njenega učiteljskega zbora pod vodstvom agilnega ravnatelja Karla Sancina. Napravil je na občinstvo globok vtis po izbranosti programa kot tudi po preciznosti izvajanja. Hoteli bi pa slišati nekatere točke (zlasti po gdč. Marenki Plzakovi in ge. Mariji Sancinovi izvrstno pedani klavirski koncert Vladigerova) v intimnejšem prostoru. Tako pa se je pri razmeroma slabi akustiki velike dvorane marsikaj razgubilo in razblinilo. Tudi bi slavnostnemu značaju koncerta bolj prijalo, ko bi bil program krajši. Pa kljub temu je občinstvo vztrajalo kar cele tri ure v dvorani in nastopajoče bogato nagradilo s priznanjem.

Sočin družabni večer. Novi odbor »Soče« je sklenil, da priredi v soboto 15. marca ob 8 zvečer v mali dvorani Celjskega doma svojim članom in članicam ter vsem primorskim Jožetom in Jožicam družabni večer. Vstopnine ni.

Ptuj

Občni zbori. Preteklo soboto ob 7 zvečer se je vršil v Narodnem domu občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice. V istih prostorih se vrši dne 14. t. m. občni zbor Nabavljalne zadruge javnih nameščencev.

Soštanj

Materinski dan je bil sijajno obiskan. Dvorana je bila docela razprodana. Občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo sporedu, ki je obsegal uvodno besedo, deklamacije, pevske točke, slavnostni govor in »Darinko« G. prof. Kovačič iz Celja je v pesniškem govoru slavil mater-mučenico slovenskega naroda. »Darinko« so dovršeno podali igralci tukajšnjega Prosvetnega društva z nekaterimi gosti.

Okrajna kmetska zveza. V petek 7. t. m. se je ustanovila Kmetska zveza za naš okraj. Ob tej priliki sta imela v Slomškovem domu predavanje g. okrajni referent Vernik in g. Marko Krajnc iz Maribora Odbor okrajne kmetske zveze se bo konštituiral pozneje.

Ljubljanske občinske finance

Vedno je večje zanimanje za ljubljanske komunalne zadeve. Zlasti je aktualno vprašanje sedaj, ko mora občina iskati novih virov dohodkov za povečanje svoje naloge in za izpadle velike dohodke radi maksimiranja trošarin. Danes podajamo iz referatov k proračunu mestne občine za 1930 par podatkov.

Proračun 1930 in dolgovi.

Potrebščine za 1930 so proračunane na 73.6 milijonov Din, od česar odpade na osebne izdatke 16.0 mil. Din ali 21.68% Največji odstotek osebnih izdatkov beležita zastavljalnica in pogrebni zavod. Pri teh zavodih je tudi največ uslužbencev, ki imajo všteta leta. Tu bi bili prav umestni detajli.

Dolgovi občine in vseh njenih podjetij znašajo 139 milijonov Din (brez posojila električni cestni železnici 16.2 mil. Din), čistih 122.8 milijonov koncem 1929, koncem 1914 pa so znašali 9.5 mil. kron. Koncem 1914 pa niso vpoštevana mestna podjetja. Imovino občine pa cenijo na ca 6 milijonov dolarjev (nad 300 mil. Din).

Obrt v Ljubljani.

V Ljubljani je bilo leta 1914. 1190 obrtnikov-rokodelcev, 1. julija 1929 pa 1811; najmočnejšo obrtno panogo tvorijo krojači in krznarji 223 (1914 64), damskih krojačic 156 (71), čevljarjev 153 (163) itd. Koncesijoniranih obrtov pa je bilo 1914 260, 1.julija 1929 pa 523; največ je gostiln 202 (160). Nadalje je po vojni nastalo v Ljubljani 13 novih tovarn. V primeri z letom 1914. se je število trgovin povečalo za več kot 400%, rokodelske obrti za 50% in koncesijoniranih obrti za 100%.

Elektrarna.

Mestna elektrarna ima kabelskega in prostovodnega omrežja 173 km. Priključenih je 1110 motorjev in 35.914 žarnic. Oddaja toka je znašala v prvih 11 mesecih lani 2.7 milj. kilovatnih ur napram 2.4 milj. v istem času 1928.

Plinarna.

Plinarna je lani oddala več plina kakor prejšnja leta, le konzum za razsvetljavo pada. Potrebne pa je povečanje in preureditev, za kar so 3 možnosti: 1. namestitev nove retortne peči v sedanji kurilnici, 2. postavitev nove moderne peči z vertikalnimi komorami in 3. premestitev plinarne in postavitev kotla in peči v okolici Ljubljane.

Bodočnost naših govejih pasem

(Konec.)

Sicer pa moramo reči, da so se tudi v Sloveniji pri dobrih živinorejcih njihove domače pasme prav dobro obnesle. V rokah imam letno poročilo vinarske in sadjarske šole v Mariboru za leto 1908, iz katerega posnamemo, da je znašala povprečna mlečnost pincgavske živine, ki so jo tedaj gojili na zavodu letno 2878.8 kg. Isti zavod goji sedaj marijadvorsko živino in povprečna mlečnost vseh krav s prvesnicami vred v letu 1929 je znašala 2611 kg. Najboljša krava je dala 4011 litrov mleka v letu, dve drugi čez 3000 litrov. Krmljenje je bilo enostavno; poleti sveža krma, po zimi vsled pomanjkanja sena znatne množine pese in ¾ kg tropin na eno kravo na dan.

V našem slučaju, ko gre v prvi vrsti zato, da se vpelje simentalska pasma tudi v ostale kraje Slovenije, kjer je dosedaj še ni, bi bilo potrebno nekoliko natančnejše spoznati njene gospodarske lastnosti. Ker mi trenotno manjkajo podatki mlečnosti te pasme v Sloveniji, naj navedem namesto tega številke, ki jih navaja med drugimi tudi za naše pasme prof. Winkler v svoji knjigi Wegweiser für die Milchwirtschaft 1925.

	Živa teža	Let. molža	Letni donos masla na 500 kg
	v kg	v kg	žive teže v kg
Pincgavci	550	2200	86
Simentalci	670	3300	103
Pomurci	510	2000	89
Marijadvorci	500	2200	94.6
Montafonci	510	3000	123

Iz teh številk vidimo, da dajejo razen montafoncev največ mleka in masla simentalci. Če pa vpoštevamo njihovo veliko telesno težo, vidimo, da ta razlika ni velika, ker dajo na 500 kg žive teže le 2460 mleka letno. Omenjam, da so te številke zelo objektivne in izračunane na podlagi poročil mlečnih kontrolnih društev in kontrolne molže večjega števila hlevov teh pasem. Številke, ki jih včasih beremo v kakem časopisu, pa so prikrojene za reklamo in povsem nezanesljive.

Treba odgovoriti še na drugo vprašanje: kake koristi bi imeli od tega, če bi mestoma uvedli druge kulturnejše pasme? Iz vsega, kar smo do sedaj povedali, lahko sprevidimo, da je zelo dvomljivo, če bi mogli našo živinorejsko proizvodnjo s samo vpeljavo žlahtne pasme kaj prida dvigniti. Da imamo mi take izborne travnike in pašnike kakor Švicarji, da negujejo naši živinorejci svojo živino z isto vestnostjo in spretnostjo, da imamo dosti in dobro delujočih živinorejskih zadrug, da bi mi vse to imeli, potem bi šele smeli misliti na širokopotezno izmenjavo sedanjih pasem s kulturnejšimi in zahtevnejšimi. Dokler pa tega nimamo, ne smemo delati nevarnih eksperimentov. Vsakdo, kdor količkaj pozna razmere v živinoreji, ve, kako napačno in nevarno je delati v živinoreji nepremišljene pasemske poskuse in kako morajo ravno v tem vprašanju soodločati gospodarske, talne in klimatične razmere ter dosedanji razvoj. Ako tega ne vpoštevamo, lahko pokvarimo delo celih desetletij. Kaj bi bila posledica? Za nabavo plemenskih živali bi šle v inozemstvo ogromne vsote denarja, dobili bi pa pogosto manjvreden materijal in trajalo bi dolga leta, preden bi dobili čisto pasmo. Uspeh vsega tega trudapolnega in dragega početja pa bi bil pri dosedanjih razmerah zelo dvomljiv. G. Wernig (glej »Slovenec« 1930, št. 38) misli da bi morali zamenjati marijadvorsko pasmo s pomursko, češ da bi lahko prodajali plemensko živino v južne kraje naše države. Kdo nam more zagotoviti, da se bo to res zgodilo? Zaradi tega bi vendar ne bilo pametno zamenjati to pasmo, ki se je dobro obnesla z drugo, o kateri sploh ne moremo trditi, da bi bila boljša. Tukaj gotovo velja pregovor: »Bolše drži ga, kd lovi ga!« — zlasti še, če je oboje prilično enako vredno.

Bodočnost naše živinoreje ne leži toliko v izmenjavanju pasem, ampak v skrbni negi, zadostni in dobri krmi ter vestni odbiri plemenske živine. Lahko v onih okoliših, kjer že sedaj goje kako kulturno pasmo, forsiramo dotično pasmo, če se je do sedaj že obnesla, ali je vsaj upati, da se bo, n'kar pa delati silo, ampak vpoštevajmo raje dosedanji razvoj in dosedaj pridobljene izkušnje.

Ing. P. Simonič.

Borza

Dne 10. marca 1930.

DENAR

V deviznem prometu so tečaji nadalje nazadovali. Edino izjemo tvori Curih, ki je ostal neizpremenjen, saj se držimo paritete s švicarskim frankom. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključenih devizah z izjemo Trsta, v katerem je bilo zaključeno privatno blago.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaji.) Amsterdam 2272 bl., Berlin 1349.50—1352.50 (1351), Bruselj 789.59 bl., Budimpešta 990.42 bl., Curih 1094.40—1097.40 (1095.90), Dunaj 796.31—799.31 (797.81), London 275.06—275.86 (275.46), Newyork 56.545 bl., Pariz 220.76—222.76 (221.76), Praga 167.50—168.30 (167.90), Trst 295.56—297.56 (296.56).

Zagreb. Amsterdam 2269—2275, Berlin 1349.5—1353.5, Bruselj 789.59 bl., Budimpešta 988.92—991.92, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 796.31—799.31, London 275.06—275.86, Newyork ček 56.345—56.545, kabel 56.455—56.655, Pariz 220.76—222.76, Praga 167.50—168.30, Trst 295.545—297.455. Skupni promet brez kompenzacij je znašal 14.85 milj. Din.

Curih. Belgrad 9.125, Amsterdam 207.30, Atene 6.71, Berlin 123.24, Bruselj 72, Budimpešta 90.35, Bukarešt 3.07, Carigrad 2.24, Dunaj 72.80, London 25.131.25, Madrid 62.90, Newyork 516.85, Pariz 20.23, Praga 15.315, Sofija 3.75, Trst 27.0725, Varšava 58.05, Kopenhagen 138.35, Stockholm 138.75, Oslo 138.175, Helsingfors 13.

Dinar notira: na Dunaju (deviza) 12.53625 (valuta) 12.42.

VREDNOSTNI PAPIRJI

Na tržišču drž. papirjev se je vojna škoda ponovno učvrstila, popustili pa so dolarski papirji. V bančnih papirjih je bilo več prometa po neizpremenjenih čvrstih tečajih. Industrijski papirji so v glavnem brez znatnih izprememb. Na dunajski borzi se je ponovno učvrstila Kranj. ind. na 34.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 93.25 bl., 7% Bler. pos. 83.25 bl., Celjska 170 den., Ljublj. kred. 125 d., Prašteđiona 850 den. (brez kupona), Kred. zavod 160 den., Strojne 75 den., Vevče 132 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 84—84.50, agrari 51 den., vojna škoda ar. 409.25—409.50 (409—409.50, 409.25), kasa 409.25—409.50 (407—409.25), III. 408—411, IV. 409.50—412 (408), XII. 418—419 (418), srečke Rdeč. križa 35 den., 8% Blerovo pos. 93—93.25, 7% Blerovo pos. 82.75—83.25 (83), 7% pos. Drž. hip. banke 80.50 den. — Bančne delnice: Ravnagora 82 den., Hrvatska 50 den., Katolička 36 den., Poljo 66.50 den., Kreditna 101—105 (101), Union 208—209 (208—209), Jugo 88—90 (88), Lj. kred. 125 den., Medjunarodna 60 den., Narodna 8550—8720. Obrtna 34—36 (35), Prašteđiona 850—855 (850), Etno 196 den., Srbska 165 den., Zemaljska 137—138 (138). — Industrijske delnice: Nar. šum. 40 bl., Guttmann 185—190 (185), Slaveks 83 den., Slavonija 200 den., Našice 1550 bl., Danica 105—112, Pivara Sar. 150—180, Drava 315 bl., Šećerana Osjek 381.50—385 (385), Nar. ml. 20 den., Osj. ljev. 190 bl., Brod. vag. 107.50—110 (108), Union 140 bl., Vevče 125 den., Isis 22—26 (25), Ragusea 432.50 den., Oceania 180 den., Jadr. plov. 490 bl., Trboveljska 466—475.

Belgrad. Narodna banka 8590—8636, 7% inv. pos. 87—88, agrari 52 den., vojna škoda 410.50—411 (410—410.50, 409—409.50), III. 413—413.50 (411—413), IV. 415.50—416.50 (415.50, 416, 415, 414), 7% pos. Drž. hip. banke 8410 zaklj.

Dunaj. Podon.-savska-jadran. 88.90, Wiener Bankverein 20.90, Creditanst. 51, Escompteg. 169.75 Živno 106.75, Alpine 34.20, Trboveljska 57.85, Kr. ind. 34, Leykam 5.45, Rima Murany 101.90.

Les

Na ljubljanski borzi je bil zaključen 1 vagon bukovih neobrobljenih plohov. Eksekutivno pa je bilo prodanih 23 vag. buk. cepanic, met. 6—8 mesečko vag. meja po 19. Tendenca za les je neizpremenjeno mlačna.

Žito

V Čikagi je bila tendenca v pšenici zopet nekoliko čvrstejša, na našem domačem žitnem tržišču pa so ostale cene v glavnem neizpremenjene, tendenca je še nadalje slaba. Kupčija se razvija dokaj živahno, kajti na trgu je precej povpraševanja po blagu.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene.

Novi Sad. Pšenica bač. 77 kg 200—202.50, 78 kg 202.50—205, gornjebač. 78 kg 202.50—205, ban. Tisa šlep 78 kg 205—210, gornjeban. 78 kg 200—205, ban. Bega šlep 77 kg 200—205, srem. 77 kg 190—192.50, 76 kg 185—187.50, oves bač., sremski 132.50—135, ječmen bač. 63-64 kg 117.50—122.50, koruza bač., srem. garant., ladja Dunav, marc, ban. Dunav, Bega, marc 92.50—95, bač., srem., april 97.50—100, april, maj 100—102.50, ban. 87.50—90, moka bač. 00 335—345, št. 2 295—305, št. 5 235—245, št. 6 175—185, št. 7 135—145, št. 8 95—100. Promet: 21 vagonov pšenice, 36 vagonov koruze, 2 vagona ječmena, 2 vagona moke. Tendenca slaba.

Budimpešta. Tendenca mlačna. Promet srednji. Pšenica marec 19.30, maj 20.52, 20.15, zaklj. 20.17—20.18, okt. 20.33, 19.98, zaklj. 20—20.02, rž marec 11, maj 11.88, 11.50, zaklj. 11.50—11.52, okt. 12.95, 12.55, zaklj. 12.55—12.60, koruza maj 11.22, 10.82, zaklj. 10.82—10.84, julij 11.51, 11.12, zaklj. 11.12—11.14, tranzit maj 10, julij 10.70.

Živina

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Edv. Saborsky & Co., Dunaj.) Na prosti trg je bilo pripeljanih 1463 goved, med temi iz Jugoslavije 103. Na kontumačnem trgu je bilo 665 romunskih goved. Cene so ostale popolnoma neizpremenjene, ravno tako tudi tendenca.

Naši vtisi o Norveški

(Zaključno poročilo našega posebnega dopisnika.)

Tekom našega bivanja na Norveškem smo izkoristili vsako priliko, da smo si ogledali razne zanimivosti in življenje Norvežanov. Tako se nam je v soboto 1. marca, po 17 km teku, nudila možnost pregleda največje tovarne za smuči Hagen-Johansson v Ski, malem mestecu, oddaljenem prilično eno uro vožnje z avtobusom. Tovarna je kot vse stavbe na deželi lesena ter najmoderneje in zelo praktično urejena. Praktično so nam predvedli posamezne faze dela na strojih ter nekaj ročnih del. V obratu je bil rezalni stroj s 6000 obrati na minuto! Tovarna izdela letno do 15.000 parov smuči, od katerih je polovica namenjena za inozemstvo. Izdelujejo se skoro izključno le hikory smuči. Jako zanimivo je bilo pojasnilo, da se izvrše krivine ročno in ne kot pri nas po modelu. To delo kot najvažnejše, pripada šefu g. Johanssonu samemu. Pokazali so nam zanimivo serijo različno barvanih povsem malih smuči, ki so izdelane točno po velikem modelu. Uporabljajo jih za ukrase pri razstavah in reklamo. Tudi nam so poklonili po en par, pri čemer so jako pazili, da so bile enako numerirane. Po ogledu nas je šef povabil na zakusko, kjer smo imeli lepo priliko spoznati uzorno ureditev notranjosti ter prisrčno familijarno življenje.

Na vožnji smo opazili ogromna dela, potrebna za razširjenje že obstoječe državne ceste. Cesta poteka ob obali ter ima nebroj ostrih ovinkov. Sedaj so se odločili, prisiljeni po tu močno vzrastlem avtobusnem prometu, na razširjenje in delno odstranitev ovinkov. Ta dela bodo zahtevala ogromne stroške, ker obstoje bregovi, kot tu splošno, iz same trdne skale. Stroške računajo na en milijon norveških kron na km ceste ali po našem 15 milijonov dinarjev! In na tako težke zapreke nalete pri vseh javnih napravah. Neprestane detonacije tekom vseh dni, so nas opozarjale na težko in energično delo Severnjakov!

Tekom Holmenkollskih dnevov nas je dohitelo prijazno povabilo na obisk našega generalnega konzula g. Sam Eie. Povabilo nas je zelo vzradostilo ter smo se istemu kaj radi odzvali, želeč spoznati zastopnika naše domovine. Radi zaprek smo fiksirali obisk za ponedeljek po 50 km tekmi. Radi pomanjkanja časa smo pohiteli tja takoj po cilju, povsem nepripravljeni. G. konzul poseduje v Slamdalu tik pod Holmenkollnom krasno leseno vilo sredi prijaznega vrta. Na postaji električne železnice nas je že pričakoval njegov najmlajši sin. Skoro smo nato opazili na mlaju našo državno trobojnico, znak, da smo na cilju! G. generalni konzul nas je sprejel iskreno, kot da smo že stari znanci ter nam predstavil svoje domače ter odlično družbo, ki jo je bil povabil na zakusko. In že smo se tudi zapletli v najintenzivnejši razgovor o norveški in naši domovini, doživljajih, potovanjih, gospodarstvu, sportu in lovu. V teh dveh urah smo nanizali lepo število pojasnil in razmotrivanj. In zopet smo spoznali kolosalen okus Norvežana za ureditev bivališča. Ni tu onega pretiranega luksuza, kot žal v Srednji Evropi, nego izredno okusna urejenost. Iz norveškega stanovanja veje domačnost, zdravje, toplina, svetloba! V tem stanovanju mora Norvežan preživete šest mrzlih mesecev! G. konzul nas je v vsem zadivil, v Oslu imamo idealnega zastopnika! Poleg ljubeznive soproge smo spoznali 15 letnega sinka, imejitelja več krasnih pokalov — na Holmenkollnu je skočil že 44 m! — ter lep tip plavolasega nordijskega dekleta. Dva starejša sina sta mu odsotna na Finskem oziroma v Švici. Vsa družina smuča! Visoko gori na severu poseduje leseno kočico, kjer izkorišča lepe odprte terene, hodi na lov ter si utrjuje zdravje. — Oni pa so sledili pazno pripovedovanju o naši novi ureditvi in napredku, prometu, lepotah naših gora in morja, o lovu na gamze itd. — Čas nam je tako bliskovito potekal. Le težko se je bilo ločiti od tako iskrenih, odkritih prijateljev!

Temeljito smo izrabili ugodno priliko za propagando naših krajev. Seboj smo ponesli lepo število pokrajinskih slik ter vsakemu temeljito obrazložili naše lepote in razmere. Dali smo po prvem intervjuvu v »Aftenposten« še enega ter, kot smo opazili, zapustili povsod ugoden vtis.

Velika ljubezen Norvežanov do sporta in narave se je razvila tekom stoletij. Po cele mesece ga je mučil mraz, megla, led. Bele plasti so ga v gibanju omejile. Postal je mrk. Iz tega položaja so ga rešile smuči, drsalke, sanke. Premagal je s temi enostavnimi orodji naravo in vse ovire. Dvignil se je v območje toplih solnčnih žarkov ter pohitel v oddaljena sela. Vzpostavil je z njimi promet, dvignil duševno razpoloženje, veselil se je doslej nepoznanih lepot ter pri tem našel zdravje, obnovo vsega življenja. Norvežani so redko zdrav, krepak in odporen narod, ki ga dičijo odlične duševne lastnosti. Norvežan je naraven, neskvarjen in odkrit človek! Vsako prosto uro izkoristi za gibanje v naravi. Ob nedeljah vre vse v priljubljeno Nordmarko in ob takih prilikah na mah ožive nepregledni gozdovi. Okoli smrek se vijejo sloke, urne postave, v belih oazah, kjer so zgrajene skakalnice, pa preizkuša mladina svojo energijo, duhaprisotnost in elastičnost. Na povratkih se je polagoma razvilo tekmovanje v brzini: kdo bo preje doma?! Doline so izpolnjene po številnih dolgih jezerih. Tu pa so stopile v akcijo drsalke in kmalu je zaslovela Norveška po svojih izrednih hitrostnih drsalcih. Zima izpolnjuje tu pol leta in zato so postali zimski sporti narodni in glavni junaki so ljubljenci naroda. In njihovi uspehi so predmet občudovanja in priznavanja. Njih slike so razstavljene skoro v vsakem izložbenem oknu. Vsak Norvežan v Oslu si je ogledal interesanto izložbeno okno polno daril Thorleif Hauga. Šest kraljevih pokalov in šest l. pokalov za tek na 50 km! To je last »smuškega kralja«. Tudi prva norveška — kraljeva rodbina smuča; ne izostane pri nobeni prireditvi, vztraja pri največjem mrazu, dokler se ne pojavijo zopet tekmovalci. Olaf, simpatični kronprinc, je do nedavna skakal na Holmenkollnu s številko kot vsak drugi ter bil in je še izredno priljubljen.

Ta narod si je izvojevil svojo svobodo šele pred dobrimi dvajset leti. Živi pa svoje odporno, energično življenje ter se kljub svojemu malemu številu od treh in pol milijonov zna uveljaviti kot največji in najnaprednejši narodi. Ing. Janša.

Nedeljski šport

Pretekla nedelja se je končala v znamenju nogometnih prireditev. Prvenstvene tekme, ki bi se imele pričeti šele 23. marca so se pričele s srečanjem Ilirije in Hermesa že to nedeljo. To pa radi tega ker ima Ilirija obe prihodnji nedelji zasedeni z mednarodnimi tekmami. Vršila se je tudi prva mednarodna tekma. Kakor v prošlih nedeljah tako so tudi v teh dveh tekmah odpovedali sodniki. Smo pred prvenstveno sezono in sezono, ki bo imela par večjih mednarodnih tekem. In ravno sodniško vprašanje po sodnikovanju prošlih nedelj je eno najvažnejših. Kajti sodnik, kakor je bil v nedeljo pri prvi mednarodni tekmi, škoduje ugledu našega sporta veliko več, kakor najtežji poraz. Nimamo pa nobene potrebe, da bi postali slavni ravno vsled naših sodnikov. V sekciji je par prav dobrih in sposobnih sodnikov in ti bi morali voditi vse najvažnejše tekme.

Kakor s sodniki tako tudi ne moremo biti zadovoljni z našimi klubi. Ne Ilirija ne Primorje nista zadovoljila. Ilirija, ki je premagala Hermes s 3 : 0, in dosegla dve važni točki, te zmage ni zaslužila. Kajti Hermes je bil čisto enakovreden nasprotnik, šele zadnjih 25 minut je malo popustil. Tudi je Hermes pokazal koristnejšo igro v napadu. Igralo se je veliko s krili, medtem ko se je Ilirija izgubljala v igri notranjega tria. Za uspešno igro notranjega tria so potrebni energični napadalci, in ne igralci, ki igrajo brez vsake ambicije in starta. Tudi Primorje v tekmi s Sportklubom ni zadovoljilo. Res je, da je sodnik precej kriv na incidentih, vendar Primorje ni vzdržalo igre, kakršno so pričeli. Napadalna vrsta v tej sestavi se bo težko uveljavila. Neodločen rezultat 2 : 2 ne odgovarja. Po premoči, ki so jo imeli gostje so zaslužili zmago.

Tudi v Celju se je vršila prva prvenstvena tekma med okrožnim prvakom in novoustanovljenim Olimpom. Po lepi napeti igri je zmagal Celje s 4 : 1 (1 : 1). Igra je bila precej izenačena, vendar je Celje zmago zaslužil. V Mariboru se je odigrala odločilna tekma, ki se ni mogla vršiti prošle nedelje radi neodločenega izida tekme Maribor : Rapid. Tekma, ki se je vršila v korist blagajne L. N. P. je končala s 4 : 2.

V Zagrebu se je vršil turnir v dobrodelne namene. Igralo se je v korist rodbin ponesrečenih mornarjev z »Dakses«. Rezultati z glavnih tekem so naslednji: Gradjanski : Soko 2 : 2. Concordia : Hašk 3 : 1.

Maud West

prvi londonski ženski detektiv

Maud West ne nosi samo revolverja, ampak zna z njim tudi ravnati; v Scotland Yardu (londonsko policijsko ravnateljstvo), kjer je Maud West edini ženski detektiv, ki nekaj velja v očeh velikih policijskih ravnateljev, vlada obče mnenje, da noben član londonskih zločinskih krogov ni »hitrejši v igri«, kakor ona. Ta lepa, mlada ženska je začela svojo karijero kot nameščenka velike trgovske hiše Selfridge. Slučaj je odločil o njeni življenski karijeri. Prijela jo je ljubezen do gledališča in od tega časa je postala mojstrica mimike. Toda domači so ji delali težave in tako je prišlo do tega, da je postala detektiv.

Maud West zelo nerada pripoveduje o svojem prvem, še neslužbenem slučaju. Bila je to namreč zasebna preiskava za nekega njenega sorodnika, ki se je nahajal v veliki nepriliki. Pomagala mu je; o tem so čuli prijatelji in prihajali k njej s svojimi slučaji. Imela je tak uspeh, da je nekega dne sklenila, da postane prvi londonski ženski detektiv.

»Glavna razlika med zasebnim detektivom in članom Scotland Yarda,« pripoveduje Miss Maud zamišljeno, »je ta, da se slednji seveda trudi, da krivcu dokaže zločin in da ga spravi v zapor, dočim je pri nas navadno to na zadnjem mestu tega, kar želimo doseči. Tekom zadnjih par let sem sodelovala v 12 senzacijonalnih slučajih. Mislim, da sem v mnogih slučajih pripomogla službeni policiji, da je popolnoma razjasnila zadevo, toda pred sodiščem pa sem v vsej svoji detektivski karijeri stala le dvakrat. To smatram za uspeh. Mnoge propadle žene, ki me vprašajo za svet, store to radi tega, ker vedo, da javnost ne bo o tem ničesar zvedela. Včasih so žrtve kakega izkoriščevalca ljudje, ki bi raje umrli, kako pa da bi javnost o tem kaj zvedela. Dogodi se, da me vprašajo za svet kake tvrdke, ki hočejo odkriti vzrok primanjkljaja v svojem denarnem gospodarstvu, toda pri tem nočejo nikogar preganjati.«

Danes ima Miss West številno osebje, večje število svojih detektivov in zaupnikov. Četudi nima na razpolago ogromne knjižnice kriminalnih dogodkov, ki vsebuje opis vseh zločinov v Britanskem kraljestvu in ki je glavna pomoč Scotland Yarda, so vendar njeni lastni viri informacij zelo obširni; ona sama izborno pozna londonski zločinski svet.

Dajte Miss West pet minut časa, da gre v svojo garderobo in pred zrcalo, pa jo boste videli tako predrugačeno, da je ne bo nihče spoznal. V mnogih zanimivih slučajih se ji je posrečilo, da je uspela, preoblečena v moškega.

»Nekoč sem zvedela, da se neke noči lopovi pripravljajo, da okradejo neko znano hišo. Oblekla sem se v moško obleko in se skrila. Toda malo je manjkalo, da nisem igre izgubila. Nekdo je skočil name od zadaj in me vrgel na tla, toda brž sem izvlekla revolver in ga ustrelila v nogo. Prenesli so ga nato v hišo, kjer se je izkazalo, da je bil to človek, katerega sem sumila.«

Četudi se Maud West večinoma bavi s slučaji, ki iz razumljivih razlogov nikdar ne pridejo pred sodišče, jo vendar njene preiskave pripeljejo v zvezo s senzacijonalnimi zločini. Zelo dobro pozna ljudi, ki se bavijo s tajno prodajo opojnih strupov, pozna njihove metode in veliko je število tistih, katere je rešila iz krempljev teh zločincev. Zelo dobro je poznala Brilliama Changa, toda »veliki kitajski kralj opojnih strupov« ni nikdar pogodil njenega pravega poklica in ni nikdar mislil, da bo njeno neumorno delo spodkopalo temelje njegovega položaja.

Nekoč je Maud West rešila hčer ene najbolj znanih londonskih rodbin od najstrašnejše usode. Dekle je bilo že pod vplivom neke ženske, ki je kupčevala z belim blagom in ki ji je izsilila že 400 liber. Izgubila je vsako dostojanstvo. Maud West si je osvojila dekletovo zaupanje s tem, da je zbrala vso tisto bando v svojem stanovanju. Prišla je tudi zgoraj omenjena ženska, ki se je, ko je spoznala pravi položaj, z iglo za klobuk v roki vrgla na Miss West.

»Igla za klobuk,« pripoveduje Miss West, »je nevarno orožje v rokah jezne ženske. Pobegnila sem z dekletom na ulico, dočim sta dva moja agenta izvršila ostalo. Tedaj se je dekle šele prepričalo o pravem namenu svoje »prijateljice«. To je bil eden izmed slučajev, o katerem sem želela, da pride pred sodišče.«

Pisarno Miss West v New Oxford Street-u često neslužbeno obiskujejo člani angleške službene policije. Scotland Yard sicer noče podpirati zasebnih detektivov, toda prvi londonski ženski detektiv uživa tako dober sloves, da ga ne morejo kar tako preiti. Dogodi se, da preskrbi Miss West take informacije, ki bi jih moški nikdar ne mogel.

»Med menoj in policijo vladajo zelo prijateljski odnošaji, seveda samo izven službenih ur. Često sem ji pomagala, dogodilo se je pa tudi, da so člani Scotland Yarda meni storili kako uslugo.«

Med ostalimi dobrimi lastnosti Miss West omenimo še to, ki jo ona posebno spoštuje pri detektivih, namreč čuvanje tajnosti, pa čeprav gre za zločinca. Morda ni v Londonu nobene druge ženske, ki bi vedela več tajnosti, več groze in tragedij, toda čisto izključeno je, da bi Miss West kaj izdala. Nikdar ne govori, niti s svojim možem ne. Miss West je namreč poročena, toda tudi zgodba te ženitve spada med tajnosti, ki se ne smejo izdati.

Povodenj na Francoskem. Slika opustošenja v Montaubanu.

Zanimiva aretacija

Pri prihodu italijanskega parnika »Julius Caesar«, ki je došel iz južne Amerike v Villefrance pri Nizzi, je francoska policija izvršila zanimivo aretacijo. Sirski arhimandrit Ozquet iz Damaska je odpotoval meseca decembra 1929 v Bahio v Braziliji, da se udeleži poroke svojega nečaka. V Brazliji je spoznal neko damo, ki je bila tudi iz Sirije in ki mu je prodala nakit za 120 funtov. Obenem pa je dama hotela, da ji arhimandrit da na razpolago svojo mašniško obleko, kar pa le-ta ni hotel storiti. Zato se smatra, da je dama iz maščevanja ovadila arhimandrita pri brazilski policiji, ki je takoj izdala zaporno povelje. Francoska policija je povelje izvršila in zaprla arhimandrita, vendar je vpoštevala pri tem njegovo dostojanstvo. Policija je takoj brzojavno zaprosila v Bahiji za pojasnila, ker je arhimandrit pri prvem zaslišanju izjavil, da v stvari njega ne zadeva niti najmanjša krivda.

Prihod romunske kraljice-matere v Aleksandrijo. Sprejem kraljice, ki jo spremlja princesa Ileana (levo za kraljico), katere zaroka z grofom Ho hbergom je bila te dni tudi oficielno razdrta. Kraljica je prišla na obisk k egiptskemu kralju Fuatu.

Masaryk in deca

Ko so posetili predsednika Masaryka otroci, da mu .častitajo k osemdesetletnici in izroče darila, so se začeli z njim pogovarjati in v dvorani praškega gradu, kjer je bilo zbranih več sto otrok, je bilo nenavadno živo. Mali voščilci so po vrsti stopali pred Masaryka, mu častitali, okrog in okrog pa je stalo vse polno otrok. Naenkrat se skozi vrste otrok prerine mali, petletni dečko s krasnimi svilenimi lasmi, se ustavi pred Masarykom in ga gleda, ne da bi trenil z očesom. Ko je otrok, ki mu je v tistem trenutku deklamiral, nehal, se Masaryk, misleč, da hoče mali dečko deklamirati, obrne k njemu in mu reče: »Kaj pa želiš ti, mali?« Toda otrok je molčal in ga je še naprej nepremično gledal. Masaryk je razumel, pogladil je dečka po glavi in mu smejoč se dejal: »Ti nimaš torej nobene častitke? Ti si prišel samo, da me vidiš? Prav imaš; to je lepše.« Otrok je bil ves iz sebe od sreče in radosti.

V drugi skupini je neki mali Slovaček podaril Masaryku živo črno jagnje z rdečim trakom. Otroci se ga nikakor niso mogli nagledati. Prišel je predsednik s spremstvom in nekdo iz spremstva ga je vprašal: »Kaj bomo s tem jagnjetom?« Predsednik se je zasmejal: »Naj raste jagnje. Ne bomo ga pojedli. Odnesli ga bomo v Lane, kjer bo rastlo in končalo naravne smrti.« Otroške oči so sijale radosti.

Izredno prefrigan slepar

V Buenos Airesu se je pred kratkim odigral naslednji dogodek. K zastopniku znanih Chrysler avtomobilov je prišel neki zelo eleganten gospod. Izrazil je željo, da se mu pokažejo razni tipi voz, ker bi rad takoj enega kupil. Gospod je kupil eleganten in razkošen avtomobil za ceno 350.000 Din in izrazil željo, da bi se takoj z avtomobilom odpeljal. Izpolnil je ček in ga dal trgovcu. Ta pa je izjavil, da čeka ne more sprejeti, ker so banke že zaprte. Elegantnemu gospodu se je to sicer za malo zdelo, toda nasvetoval je trgovcu, naj se o njem prepriča. Trgovec je prejel same dobre vesti o njem; vzel ček in izročil gospodu avtomobil.

Nekaj ur za tem pa se je v istem avtomobilu pripeljal neki drug gospod k trgovcu in zaprosil, da se popravijo nekatere hibe. Mehanik je vprašal gospoda, kje je kupil avto in ta mu je iskreno priznal, da je kupil avto od nekega gospoda za 70.000 dinarjev. Dotični gospod je prejel brzojavko, da mora nujno odpotovati v Montevideo radi nekega važnega posla; toda ker bo od tam potoval kar v Evropo, mu ta avto ni potreben.

Ko je to slišal trgovec, mu je bilo jasno, da je nasedel varalici, ki mu je gotovo izročil napačen ček. Prijavil je stvar policiji, ki je elegantnega gospoda še isti večer našla na ladji, ki vozi v Montevideo. Pri zaslišanju je gospod potrdil, da je kupil avto za 15.000 pesov in da ga je popoldan prodal za petino cene. Trgovec z avtomobili je bil prepričan, da je padel v mrežo goljufa in je prosil policijo, naj elegantnega gospoda aretira. Ta pa je namršil obrvi in povprašal trgovca, če prevzame garancijo za 90.000 pesov, ker mora v Montevideu opraviti neki posel, pri katerem gre za to vsoto.

Trgovec je pred pričami z ironičnim nasmehom prevzel garancijo. Nato so policisti elegantnega gospoda vzeli v zapor.

Začudenje trgovca je bilo nepopisno, ko je drugi dan banka ček brez obotavljanja izplačala. Takoj je odhitel na policijo, da zahteva takojšnje izpuščenje gospoda iz ječe.

Z debelimi znojnimi kapljami na čelu se je poskušal opravičiti elegantnemu gospodu Toda ta ni hotel o tem nič slišati. Trgovec mu je nato ponudil nov avtomobil zastonj, toda gospod je trdovratno ostal pri tem, da mu trgovec izplača 90.000 pesov kot odškodnino za opuščeni posel v Montevideu. Končno sta se pogodila in trgovec je s kislim obrazom izplačal 75.000 pesov (1.800.000 Din).

Načrt tega prefriganega goljufa je popolnoma uspel. Če ne bi trgovec dal prijeti kupca avtomobila, bi njegov tovariš dvignil v banki vlogo, s katero je bil ček krit in trgovec bi izgubil samo avtomobil. Tako pa je izgubil trikrat toliko.

Smešnice

Pri zdravniku.

»Radi Vašega kašlja, dragi moj, ne smete piti niti vina, niti piva, niti žganja.«

»Torej mislite, gospod doktor, da bom odslej smel samo kašljati.«

*

Profesor: »Gospod doktor, v raztresenosti sem dal ženi mesto žlice zdravil žlico tinte.«

Zdravnik: »Potem ji pa dajte še kos pivnika.«

*

»Oprostite,« vpraša ponočnjak nekoga, ki je šel mimo, »ali ni na tej hiši številka 7?«

»Ne, pač pa 77.«

»Hvala, torej sem vendar trezen.«

*

»Vi prihajate radi razpisane službe? Obžalujem, imam že 2700 ponudb.«

»Ali me ne bi mogli nastaviti za ureditev teh ponudb?«

*

Prijateljici, ki se pred pustom nista mogli poročiti, sta se sprli.

»Ti misliš, da jaz zato nisem dobila moža, ker sem nekoliko gluha? Tri ženitne ponudbe sem zavrnila! In kdo ve, koliko sem jih preslišala!«

Katastrofalna povodenj v Franciji. Na levi: Preplavljeni vinogradi pri Moissacu, najbolj prizadetem kraju, kjer je utonilo nad 200 ljudi. Na desni: Minister za javna dela Pernot, prefekt Vidal in škof iz Montaubana si ogledujejo opustošenja v Moissacu.

„Samorodnost“

Ilustrovana revija za življenje, umetnost in kritiko. — Založba »Naša Gruda«, Zagreb. — Izdajatelj: Ivo Sever.

Ko sem površno prelistal prvi zvezek davno napovedane Severjeve »Samorodnosti«, sem se napotil k Jakopiču, da mi razloži, kako je prišel — oziroma zašel — v ta list. — List vsebuje Jakopičeve spomine (s predgovorom urednika in fotografijo Jakopiča), in sicer ponatis v Jakopičevem Zborniku izišle »Napovedi spominov« ter začetek prvega dela spominov: **Soparen poletni dan** (V delavnici). — Pot tjavendan. — Nace. — Nevihta). — **Otona Berkopca** pesmi: Pesem o delavčevi ljubezni. — Pismo. — Pismo II. — **Ivo Sever:** Karla Bulovčeva (kritična razprava z 11 reprodukcijami. — **Ivo Sever:** Donesek k postavitvi Cankarjevega spomenika na Vrhniki). — **Ivo Sever:** Slikar Rihard Jakopič (kritična razprava). — **Ivo Sever:** Zlati dobi nasproti! — **Ivan Mrak:** Mona Gabrijela (odlomek z opombo ured.). — **Ivo Sever:** »Naši novoborci« I. Miko Bambič.

Zelo sem bil radoveden, kaj poreče Jakopič sam o tem listu. Zato sem ga nagovoril v kavarni. Jakopič je bil sicer na zunaj miren, kakor po navadi, a oči so se mu svetile — znamenje, da ni ravnodušen:

»Mučno mi je govoriti o teh stvareh. A ker je postala zadeva zelo resna, sem pripravljen, razložiti Vam po pravici kako je bilo. Pred poldrugim letom nekako sem gospodu Severju povedal na njegovo željo nekaj svojih spominov — v kavarni, kakor pač more človek nepripravljen pripovedovati. Zapletla sva se v storije in kakih osem dni sem mu vsak večer pripovedoval, ker je vsakikrat kaj novega vprašal, pa še to in ono hotel vedeti. Sever je popisal pri tem pripovedovanju čez sto strani z drobno pisavo ter mi prepis na čisto poslal v pregled. Govoril je tedaj o izdaji knjige, morda celo dveh... S Severjevim zapiskom nisem bil zadovoljen. Marsikaj je bilo narobe, marsikaj mi ni ugajalo, kakor sem morda nepripravljen povedal, marsikaj pa je spet Sever pri naglem zapisovanju napak zasukal. Na podlagi tega zapiska sem spoznal, da je stvar za objavo neporabna in da ne more služiti niti kot zanesljiv material za ta namen. Zato sem sklenil, da se sam lotim svojih spominov, a da povem tako-le po svoje, kakor pač vem da je zame prav. Pozneje je sprožil Sever misel o reviji. Spočetka mi je bila ta misel všeč. Ko je polagoma zadobivala konkretnejšo obliko, sem tu in tam nekoliko podvomil o nji in ga opozarjal, naj dobro premisli, kaj dela. Med tem sem napisal »Napoved spominov« — ne rečem, da prav izrecno za Zbornik, a v glavnem sam zase in zato, da pokažem, na kakšen način približno bi hotel pisati svoje spomine. Sever se je vedno bolj ogreval za revijo, dasi sem mu zatrjeval, da revija, ki se naslanja poleg urednika na zelo neznatno število sotrudnikov, nima lahkega izgleda za prospeh in da je treba polagati prav posebno pažnjo na njeno vsebino. Začel sem pisati odlomke iz svojih spominov in sem se odločil, oddati jih Severju za objavo v reviji. Večkrat sva se menila o vsebini revije kazal mi je razne osnutke svojih članov — o katerih sem mu povedal sicer svoje mnenje, a naposled sem si mislil, da itak sam nosi odgovornost za tisto, kar napiše. Tudi glede razprave o Bulovčevi sem mu povedal svoje mnenje, a on je trdovratno vztrajal pri svojem, češ, da bo svoja izvajanja podprl s takimi dokazi, da bo vse prav. — Pripovedoval mi je, da piše svoje vtise s potovanja po Italiji in o Michelangelu in še marsikaj drugega. Ob izidu mi je tudi hvalil novo Mrakovo dramo, a tedaj sem mu odločno povedal, da zame to delo v celoti nima umetniške vrednosti in da je po mojem občutku celo škodljivo našemu javnemu duševnemu življenju. Radi tega in ker sem imel vtis, da hoče pritegniti Mraka k sodelovanju pri reviji, sem mu dejal, naj v tem slučaju izbira: ali Mrak ali jaz. V svoje začudenje pa sem opazil, ko sem dobil revijo v roke, da je objavljen v reviji odlomek Mrakove drame s Severjevimi opazkami in pismo, ki ga je pisal Sever predsedniku odbora za Cankarjev spomenik na Vrhniki, katera dva članka mi je zamolčal. Glede vrhniškega spomenika sem s Severjem govoril, a v bistvu približno isto tako, kakor sem govoril s člani žirije. Nikoli pa ne na tak način, kakor bo vsakdo sklepal iz opisa tega najinega pogovora.«

Tako se je Jakopič spuščal v podrobnosti, v neštete podrobnosti glede Severjeve »Samorodnosti«. A da bo čitatelj imel vsaj nekoliko pojma o »novoborski« duhovitosti — v podrobnosti, ali v oceno posameznih prispevkov se ne spuščam — navedem le sledeči odstavek iz Severjevega članka o Bulovčevi: »Tak meteor nam je poslan v osebi Karle Bulovčeve. — Vseeno je, kaj se zgodi ž njo! Če je narodu potrebna, jo bo spoznal in bo v nji spoznal sebe in svojo misijo — če je ni vreden, naj pogine skup z njo! — Zgodi se volja Vsevišnjega! — **naša naloga je le, pokazati na umetnico-kiparko in risarko, kakršne ne zmore človečanstvo vseh ras in časov**, na kiparko, ki nosi v sebi vse predpogoje, da **nadkrili** po umetniški in kiparski kvaliteti ne le Fidije in Rodine, temveč predvsem še — ne ustrašimo se! — **Michelangela: da završi na samoroden = vsesmotren = genijalen** način, kar temu enostranskemu titanu ni bilo dano...« (Poderčtal Sever.)

Odveč je razpravljati po takih trditvah še nadalje s Severjem. Odveč govoriti tudi o njegovi »Samorodnosti«. Odločno jo odklanjam! s. š.

Fr. Lipah: Glavni dobitek

Ljubljana je imela v soboto zvečer dogodek, ki mu je posvetila mnogo ljubeznive pozornosti. Fran Lipah, dobričina na odru in v življenju, je kar naenkrat napisal komedijo in z njo prodrl ne samo pri gledališču ampak tudi pri občinstvu. Z literaturo se Lipah že od nekdaj rad ukvarja — saj je napisal svoj čas »Matijo Gubca«, potem še dve krajši stvari: »Cvetje bajam« in »Gospod poročnik«, rad pokramlja v »Ptičjih pomenkih« — tedaj igravec je in pisatelj tudi včasih, zakaj bi obojega ne združili? Pustil je tedaj literaturo samo zase in je eno izmed komedij, ki jih toliko igra, po svoje zaigral. To je vse bistvo Lipahove komedije »Glavni dobitek«. Profesor Boštjan Brvar, dobrosrčni upokojenec prenaša svojo revščino in težave novega sveta in svoje družine, pa naenkrat zadene glavni dobitek, pa se vse v hiši obrne, še njega obrne denar, pa glavni dobitek je bil samo ponota in pride pokora, nazadnje pa, ker je vse skupaj samo dobrosrčna komedija, pa ponota le ne obvelja in Brvar je res miljonar. Okoli vsega tega se sučejo bližni prijatelji, sami majhni ljudje, ki so ohranili še dovtip in segajo preko svojega tipa še nekoliko nazaj v originalnost. Besedni dovtipi se krešejo situacija odgrinja komiko značajev — v ozadju pa stoji dvojica moderne mladine, ki jo pisatelj nekoliko dvigne nad stari svet pedagoško neiskrenega meščanstva; pa tu postaja proti koncu nekoliko literaren in mu spodrsne, da sam postane — pedagog. Človek ima ves čas občutek, da je v tej igri vse gladko, okroglo, zato se ne more nič ne zatakniti ne zmesti. S posebno spretnostjo se vežejo prizori, padajo in vstajajo situacije, in ko smo si vse osebe do dna ogledali in ko so nam povedali vse svoje posebnosti, je igre lahko konec. Videli smo zraven tudi nekaj dobrohotne satire, ker so se ljudje dvakrat vendar preobrnili.

Lipahova igra je posrečeno delo odrskega praktika. Nekaj več, kot »kapelniška muzika« je vendarle, kajti taki praktiki navadno iščejo samih učinkov brez notranje urejenosti, ta igra pa ni ne plitka ne sama mehanika. Tako je sama v sebi lehkotno uravnovešena, da kakor hitro bi hotela biti ambiciozno resnobna, bi takoj razpadla. Vse je tako, kakor bi hotelo biti v šali za res. Zato se vse tudi kar samo od sebe igra.

Če delu dodam še nekoliko stvarne kritike, bi omenil, da je pisatelj v to srednjo linijo majhnih ljudi osebe le malo preveč gledališko koncentriral, zato se čuti rahla neenotnost nabranega in kombiniranega humorja. Povečini je ta humor oseben avtorjev, nekaj pa ga je se iz tiste stare ljudske igre in emokavzarske kmečkosti, ko n. pr. branjevka Marjeta pravi: »Adam in Eva sta se res malo spoteknila in našla priliko, ko je ljubi Bog drugod imel opravka in je ravno v stran gledal. Zato ju je pa spodil ven osat in trnje žvečit, pa sta vendar naša prva starša postala.« Drugi smer je ljudski stilizem z rimo: n. pr. »Če je količkaj fantin, je vreden cekin.« Prav tu sem spada komika krojača Kocjančiča, pesniškega stilista, ki se enkrat ubere celo v vdar in protivdar: Kocjančič: »Mulier, memento mori« — Marjeta: »Kaj si rekel, dedec nori?« Najboljša je avtorjeva lastna sredina: Brvarjevi samogovori v začetku vsakega dejanja, rahlo literarno ubrani in pa literarna tipika romarskega Krištofa. Ta oseba se mi zdi najbolje ubrana v drugo dejanje, dasi stoji ob strani. Izven enote stopi četrta posebnost v igri, zgolj literarno dvignjeni razgovor o smrti v planinah in pa podoknica s studenti.

Igro je vodil avtor sam in jo tako najbolje po svojem občutju izrazil. Stvar pa se, kakor rečeno, kar sama igra, in kakih ostrih označb igra ne prenese. S toploto in dobroto pa se ta dobrodušnost ubrani, da ne zaide v burko. Nekaj črt ji bo treba dati. Prva predstava je bila še nekoliko neubrana — zlasti ga. Medvedova se v prvem dejanju še ni našla, dočim je v II. dejanju odlično, dasi nekoliko preveč odločno poudarila bogato »gospo«. Pa saj vemo, da delo samo realistične verjetnosti ne jemlje tako zares. G. Cesar bo še boljši, ko se mu Brvarjeva postava docela zaokroži. Prav dober je g. Plut kot tiha oseba v hiši, odličen karakterni tip je podal g. Kralj s svojim Kocjančičem, prav tako gdč. Rakarjeva kot njegova žena; regimentna branjevka pa je ga. Juvanova, skoraj središče vse igre. E. Jan in go. M. Danilova sta prav simpatično odigrala mlado dvojico. Z ostro označbo, nekoliko satirično, je odel g. Levar bančnega ravnatelja.

Imamo spet igro, ki se bo dosti igrala v gledališču in na deželi in lahko rečemo, da je boljša, kot marsikaka igra znanih tujih gledaliških »praktikov«. Ta gledališki kruh je domač in čist in to je njegova vrlina. F. K.

Koncert ljubljanske Glasbene Matice v Mariboru

Sprejem ljubljanske Glasbene Matice, ki je prišla v soboto dne 8. t. m. k nam v gosti, se je vršil na najbolj prisrčen način ter je znova dokazal sprejemljivost, razumevanje ter zmisel mariborske publike za današnje kulturno lice slovenskega glavnega mesta, posebej v tem slučaju za moč njene glasbene in zborovske pevske kulture.

Uvodoma, pred sporedom, je predočil Matični predsednik dr. Ravnihar na kratko pomen in zunanji uspeh dela G. M., od časa, ko je zbor pred 33 leti, prvič v inozemstvu, nastopil na Dunaju, pa vse nadaljnjo pot, po vojni odprto še na Češko in Poljsko do zadnje zmagoslavne turneje v Francijo. Prepričani smo se lahko nato ob izvajanju samem, da je zbor po vsej pravici ta edinstven slovenski uspeh zaslužil, da mu je malokje najti enakega, predvsem kar tiče izvežbanost, tehnično in formalno uglajenost, glasovno uravnovešenost ter preciznost glasovnega podajanja. Odveč bi bilo poudarjati dovolj znane prednosti in odličnosti tega slovenskega zbora kateksohen, čigar materijal pesmi je danes zmožen prevzeti najtežje zahteve vokalne kompozicije.

Prvi dve Gallusovi kanteti »Laus ei perennis gloria« in »Ave Maria« sta bili najmodernejši preizkuševalni točki za reproduktivno silo v celoti, kot jo zahteva sestav in vsebinska smer modernega zbora. Kratko, ali v stilu dovršeno in zadostujoče. Ves obseg zbora je bil v tem načrtu podan. Sledile so Lajovčeve »Bolest kovač«, »Lan«, »Zeleni Jurij« in »Napitnica«, od katerih je prva po impresijonistično ilustrativni barvitosti čustveno najmočnejša, »Zeleni Jurij« pa kaže zlasti dinamično porabljen tema umetno poljudnega življenja. Jasna, enostavna, prepričevalna je bila muzikalna satira »Jadovanka za teletom«, ki nam predstavlja sorodno tendenco modernega, pri nas še komaj poznanega hrvatskega komponista Jakova Gotovca. Občuje s krepko podčrtano spremljavo je najperfektneje podala »Molitva dobrim očima« od Josipa Slavenskega. Za Maribor nova je bila tudi »Komarjeva ženitev«, nov pa po tempu prednašanja Adamičev »Mlad junak«, čigar konciznost je v tako dovršeni obliki moglo podati le skrajno zvočno telo, kakor ga je dosledno ob vsaki nadaljnji točki še neštetokrat dokazal mariborski zbor. Isto velja glede molovskih ter tonsko drobljenih fines v »Rukovetu« srbskih narodnih pesmi. Publika je izredno sprejela Schwabovo »Zdravo Marijo«, popularno harmonizacijo sentimentalnih čuvstev v najboljši interpretaciji. Hubadovo »Gor čez jezero«, »Prišla je Miška«, »Skrjanček poje, žvrgoli«, je kajpada mogel zbor podati po najbližjih kompozitorjevih intencijah, znova in vedno znova dovršeno.

Zbor, tak, kot je danes na svojem tehničnem višku, je edina zasluga mojstra Hubada, je njegov v polnem pomenu besede. Operni ravnatelj Polič je dirigiral ta zbor v najtanjših odnosih do celote kot do posameznosti. Solistinje ter solisti so vredni toli hvale, kot zbor sam; ker so izpolnjevali le zborovsko svoje partije, in ne koncertando, kot je žalibog drugod v zborovskem petju še vedno najti. Hvaležni smo bili ljubljanski Glasbeni Matici za prekrasen večer ter jo prosimo še za drugič in kmalu spet, a takrat že z novim modernim programom. —o—.

Cerkveni vestnik

Člani moške in mladeniške Marijine družbe v Križankah naj se polnoštevilno udeleže današnje manifestacije v Unionu ob 8 zvečer. — Voditelj.

NODLAG, povest irskega dekleta, spisal Sheehan, **Ljudske knjižnice** 23. zvezek — je eden najboljših romanov svetovnega slovstva, ki veličuje tisočletno borbo irskega naroda za domačo vero in svobodo; ne samo zanimiv in poln romantične lepote, ampak tudi velike narodno-vzgojne vrednosti. Broš. 24, vez. 32 Din.

Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 11. marca: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 18.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Prof. Franc Pengov: Iz socialne fizike — 19 Dr. Valter Bohinec: Prometna geografija sveta. — 19.30 Dr. Preobraženskv: Ruščina. — 20 Prenos iz Zagreba. — 22 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Koncert Radio-orkestra.

Sreda, 12. marca: 12.30 Reproducirana glasba. — 13 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Otroški kotiček, gospa Gabrijelčičeva. — 19 Podobe iz slovenske literarne zgodovine, prof. Franc Koblar in g. Franc Lipah, član narodnega gledališča. — 19.30 Dr. St. Leben: Francoščina. — 20 Otroški večer v pesmi in orkestru, izvaja Radio-orkester. Vmes poje g. Likovič. — 21 Komorni trio (sodelujejo gg. Pfeifer, Šivic, Šušteršič). — 22 Časovna napoved in poročila.

Drugi programi:

Sreda, 12. marca.

Belgrad: 17.30 Narodne pesmi. — 18 Koncert na citre. — 20 Koncert komorne glasbe. — 21.15 Schubertov večer. — 22 Večerni koncert Radio-kvarteta. — 22.45 Koncert zabavne glasbe. — **Varšava:** 17.45 Koncert zabavne glasbe. — 20.30 Večerni koncert iz Poznanja. — 23 Plesna glasba. — **Budapest:** 12.05 Koncert ogrskih narodnih pesmi. — 17.10 Koncert orkestra. — 20 Holandski večer. — 21.40 Koncert ciganskega orkestra. — 22.45 Predavanje v angleščini, nato koncert jazz-orkestra. — **Dunaj:** 11 Koncert orkestra. — 15.15 Koncert orkestra. — 19.20 Večerni koncert orkestra. — 20.25 Recitacije iz A. Averčenka. — 21.25 Pester večer. — 22 Koncert komorne glasbe. — **Milan:** 12.30 Koncert Radio-orkestra. — 17 Koncert Radio-kvinteta iz Torina. — 19.15 Večerni koncert orkestra. — 20.30 »Belfagor«, opera, nato zabavni koncert. — **Praga:** 19.05 Koncert na mandoline. — 20 Večerni koncert. — 21.05 Pesmi, nato koncert. — **Langenberg:** 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 20 Večerni koncert. — 21 Werther am Rhein, nato zabavna glasba. — **Rim:** 17.30 Popoldanski koncert orkestra. — 21.02 Veliki simfonični koncert. — **Berlin:** 19.30 Narodne pesmi. — 20.30 Plesna glasba. — **Katovice:** 17.45 Popoldanski koncert iz Varšave. — 19.10 Malo glasbe. — 20.30 Večerni koncert iz Poznanja. — **Toulouse:** 18.35 Zabavna glasba. — 19 Koncert vojaške godbe. — 19.30 Šlagerji. — 20.25 Koncert simfoničnega orkestra. — 21 Večerni koncert. — 22.30 Zabavna glasba. — **M. Ostrava:** 11 Reproducirana glasba. — 12.30 Koncert orkestra. — 15.30 Reproducirana glasba. — 1.30 Marionetno gledališče. — 19.05 Koncert na mandoline. — 20 Večerni koncert. — 21.30 Reproducirana glasba. — 22.15 Plesna glasba.

Prireditve in društvene vesti

»Ljubljana«. Danes skupna pevska vaja ob 8 zvečer. Zelo važno. Vsi in točno. — Pevovodja.

Predavanje v Pravniku. Za tekoči teden priredi društvo dvoje predavanj. V sredo dne 12. t. m. bo predaval prvi državni tožilec g. dr. Ivan Jančič (Maribor): »Mladinsko sodstvo po novih kazenskih zakonikih.« Prihodnji dan, v četrtek dne 13. t. m. bo predaval državni tožilec g. dr. Albin Juhart (Celje): »Odmera kazni pri steku kazenskih zakonov in kaznivih dejanj po novih kazenskih zakonih.« Predavanje se bo vršilo vsakokrat v ljubljanski pravosodni palači soba št. 79 točno ob 6 zvečer. Obilne udeležbe pričakuje odbor.

Salezijanski mladinski dom Kodeljevo. Jutri ob 8 zvečer bo na V. prosvetnem večeru predaval g. katehet Franc Bonač o solnčni Španiji. Odkrival bo krasoto španske zemlje, pojasnjeval tamošnje običaje, opisoval namenite bikoborbe in nad vse zanimivo svetovno razstavo v Barceloni. Predavanje bodo spremljale skioptične slike. Vstopnina: Rezervirani sedeži 4 in 3 Din, ostali 2 in 1 Din.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani priredi v torek dne 11. t. m. praktične demonstracije v obrezovanju pritličnega sadnega drevja. Zbirališče na cesti pod Rožnikom pri mestni vrtnariji ob 16. Poučeval bo višji sadjarski nadzornik g. Humek. Dobrodošli vsi prijatelji sadjarstva in vrtnarstva.

Francoski institut opozarja na današnje predavanje g. profesorja Emila Haumania ob 6 zvečer v univerzitetni zbornici. Naslov predavanja je »Spomini starega slovanofila«.

Kamnik. Opozarjamo cenjeno občinstvo, da je okrajno načelstvo prepovedalo včeraj filmsko predstavo »Don Kihot«, češ da dvorana ne odgovarja zakonitim predpisom. Radi te prepovedi morajo odpasti tudi vsa nameravana kulturna predavanja.

Redni občni zbor Udruženja tobačnih trafikantov za Slovenijo se vrši v nedeljo dne 16. marca ob 3 popoldne v prostorih hotela Lloyda v Ljubljani. Udeležba strogo obvezna.

»Ljudska knjižnica« in založništva Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani: Piegel: OTROCI SOLNCA 24 Din, vez. 32 Din. — 28 zvezek: Haggard: KLEOPATRA. 28 Din, vez. 40 Din — 29. zvezek: Savinšek IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. 30 zvezek: Sienkiewicz: NA POLJU SLAVE 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Doyle: ZGUBLJENI SVET. 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reinmichl: ZAGORSKI ZVONOVI, in dr. Slavič: NA SINAJ.

Léo Gerville-Réache: 6

S Zeppelinom okrog sveta

Par ljubkih tovarišic-žurnalistk sicer že poznam, toda do danes mi inozemstvo ni dalo dokaza, da je vzeti stvar resno.

Lady Grace Hay Drummond Hay ima pač bolj komplicirano ime, kot je ona sama.

V resnici je na njej najbolj privlačna njena preprostost. Koketna je, o tem ni dvoma, toda le zato, ker se zaveda svojega poklica.

In njene velike, globoke oči, katerih globina ne prihaja nikakor od kakega nenaravnega barvila, bi gotovo takoj obsodile vsako neumestno dvorenje.

S seboj ima zelo veliko oblek, prav tako kot ima s seboj zelo veliko indigo-papirja. Obleke menjava z neverjetno vztrajnostjo, prav, kakor z neverjetno vztrajnostjo udarja po tihih tipkah svojega pisalnega stroja.

Obleči se, pokazati se in pustiti se občudovati, je pač še eno poglavje gospe Hay, vendar ne znam zadosti Shakespeareovega jezika, da bi se prepričal, če ni morda tudi najboljše.

Njen mož je umrl pred tremi leti. Ko je še živel, jo je navadil na potovanja, ko je pa umrl, ji je zapustil toliko premoženja, da se ji temu veselju ni treba prav nič odrekati.

Lady Hay ljubi tuje dežele, pustolovščine in Zeppelin.

Četrtega julija se je odpeljala iz Tokia v Kanado. 8. avgusta se je v Lakehurstu vkrcala v Zeppelina za Evropo. Čez kakih sto ur bo spet na Japonskem in s tem že okoli sveta. Vpričo nje se ji seveda ni varno čuditi, s kako lahkoto menja kraje in ljudi, sicer le bo vkljub vsej svoji popustljivosti prištela med obtežilne predmete.

Že prej sem omenil, da ima v razmeroma majhnem kovčku 12 oblek. Ko sem se v njeni navzočnosti temu čudil, je priznala, da si je poslala po ravno toliko oblek iz svoje neizčrpne garderobe v Tokio, Los Angeles in Newyork, po morju oziroma po suhem naproti.

In ali se ni mogoče Amor preoblekel v modnega krojača in tako pridobil lorda Hay za gospodično Grace?

Za damami imajo prednost brez dvoma miljarderji.

Na našem krovu je najmanj en zastopnik te vrste. M. William de Leeds pač ni bil prisiljen podati se na to nevarno potovanje vsled slabih časov ali poklicnih zadreg.

Mlad je, eleganten in silno bogat mož princese Xenie. Pisalnega stroja nima. Pošilja samo lakonične privatne brzojavke.

Ima pa gramofon.

Gospod William D. Leeds misli, ker je dobro plačal svoje potovanje, da si lahko tudi eno zagode. In res nas kmalu preplavi z ameriškimi jazzi ali z domačnimi melodijami, ki jih za gramofonske plošče pojejo grla havajske mladine.

Pojav tega gramofona na našem krovu je bil prav za prav majhna drama. Ko ga je dr. Eckener prvič zaslišal, se je silno razjezil. Zagrabil ga je in ga lastnoročno nesel v najbolj oddaljeni kot hangarja, češ na taki ekspediciji nima godba nič opraviti.

William D. Leeds je šel za dr. Eckenerjem iz zrakoplova, pobral lepo gramofon in ga nesel nazaj v ladjico, in ga navil, da je zaigral najbolj divji foxtroti.

Ko je dr. Eckener začel vpiti, da bo dal znova tehtati prtljago tega upornega potnika, mu pomoli William Leeds svoj kovček, srajce in pyjame, z vzdihom:

»Vrzite mi doli vso prtljago, če hočete, toda gramofon mi pustite.«

Tej skromnosti v obleki se imamo torej zahvaliti, da bomo celo pot poslušali rapsodije in simfonije po Leedsovem okusu.

Potem bi bil gospod Iselin iz Züricha. Torej ni Amerikanec, a vseeno je strašno bogat. Povrhu vsega je še polkovnik. Ravno nasprotno od gospe Hay sovraži iz srca vse, kar se imenuje eleganca v modi in obleki.

Res je sicer, da je možak in da ima že 60 let. Vedno ima ene in iste temnorujave hlače in skromno sukno iz črnega alpaga-blaga. Na glavi nosi včasih kapo, včasih pa častitljiv, kosmat klobuk, čigar razmetane, nepočesane dlake spominjajo najbolj na švicarske doline in planine.

Takoj ko smo se dvignili v zrak, je prinesel polkovnik Iselin od nekod stenske zemljevide, na katerih z modrim svinčnikom označuje približne pozicije zrakoplova in katerih pravilnost potrdi večkrat z navedbo dejstva, da ima za seboj slavno vojaško preteklost.

Rojen v Zürichu pripoveduje polno dvojezičnih anekdot, katerim se sam vedno najprej smeje.

Sicer je pa nenavadno uslužen, za vsakogar ima pripravljeno skrb in ljubeznjivost, veselo razpoloženje in tudi kak dober nasvet.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1·50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček. račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službe iščejo

Mlada zakonca
poštena, iščeta mesto hišnika v Ljubljani. Naslov v upravi pod 2884.

Kuharica
dobro izvežbana v gospodinjstvu, živinoreji in poljedelstvu želi službe v župnišču, kot je že prej bila zaposlena več let. - Naslov: Poste restante, Kamnik št. 1000.

Službe dobe

Hlapca h konjem
išče Hotel Štrukelj.

Vajenko
modistovski obrt sprejme Salon »Chic«, Wolfova ulica 3/I.

Učenec
s primerno šolsko izobrazbo se sprejme: Prešern, specerijska trgovina, Maribor.

Trgovska učenka!
Sprejmem takoj učenko, katera ima veselje do trgovine. Pogoj: zdravje, pridnost ter dobra računarica. Prednost imajo z dežele, poštenih staršev. - Lastnoročno pisano ponudbe na: Al. Lavrenčič, trgovec, Cerknica.

Tekstilna tovarna v Sloveniji išče samostojnega
TKALSKEGA MOJSTRA
ki zna tudi šlihtati in špulati, ter prvovrstnega
pletil. mojstra
- Ponudbe pod »S.« štev. 2846 na upravo »Slov.«

Služkinjo
iščem, pošteno, ki je vajena gospodinjstva, za takoj k trem osebam. Naslov: Iv. Vodiškar, Zadobrova 13, pošta Dev. Mar. v Polju.

Hlapec
trezen, vajen pri konjih, kmetijskem delu in pri lesu, se takoj sprejme. Ljubljana, Prule 8. Pijanec, lenuh izključen.

Izurjeno likarico
belega perila iščem za soboto od 2 do 7 zvečer. Plačam 15 Din ter južino in večerjo. - Naslov v upravi »Slov.« pod: »Izurjena likarica« št. 2911.

Zaslužek

Pozor! Pozor!
Nevarnost preti,
ker Vas skušajo zmotiti. Le vsestranska sposobnost je ustvarila ime Omnia. Nudimo za sedaj štiri patentirane mnogo vredne, brezpogojno redke predmete, ki se morejo prodajati že s 30 do 100 Din. Velik promet in zaslužek za agente, trgovce in sejmarje. Ceniki zastonj. Generalna razpošiljal. »Omnia« - Miklošičeva cesta 14.

Objave

Naznanilo

Cenj. občinstvu naznanjamo, da g. **Karel Köstner** ni več uslužben pri naši tvrdki in nima več pooblastila prodajati naših strojev, niti za nas sprejemati denarja.

Singer šival. stroji d. d.

Prepričajte se o
največji izberi
vseh novosti v oblačilih tvrdke
I. Maček
LJUBLJANA — Aleksandrova 12

Izjava
Svetlin Janez in Jakob jih iznesla o Grčar Jajeta vse žalitve, ki sta jih iznesla g Grčar Janezu, posest. na Količevem št. 12, ter izjavita, da mu nimata ničesar očitati. - Svetlin Janez in Jakob, Količevo štev. 3.

Pouk

Šoferska šola
I. oblast konc. Čamernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel 2236 Pouk in praktične vožnje

Stanovanja

Velika soba
parket, elektrika, v bližini Ljubljanskega dvora, s kopalnico, meblovana, se odda dvema gospodičnama. — Ponudbe pod »Ugodno« štev. 2887 na upravo »Slovenca«.

1 ali 2 gospoda
boljša, solidna, sprejmem na stanovanje. Lepa, velika soba, parket, elektrika s souporabo kopalnice in zajtrkom. Naslov v upravi pod štev. 2882.

Dvosobno stanovanje
se odda takoj mirni stranki brez otrok ali z odraslimi proti mesečni najemnini 1200 Din. Poizve se v upravi »Sovenca« pod št. 2886.

Glasba

Pianino
lep glas, ugodno naprodaj. - Naslov v upravi »Sovenca« pod št. 2857.

Harmonij
že rabljen, kupim. Ponudbe na oglasni oddelek »Slovenca« pod št. 2904.

Pianino
ceno naprodaj. - Naslov v upravi »Slov.« št. 2856.

Vnajem

Mesnica
z inventarjem se odda v Ljubljani. - Poizve se v oglas. odd. Slov. št. 2811.

Trgovci!
Velika trgovina na izredno ugodnem mestu brez prevzema blaga, v večjem trgu na Štajerskem, se odda takoj ugodno v najem. - Vprašanja na upravo »Slov«, Maribor.

Gostilno
ali lokal za okrepčevalnico (Bufet - vinotoč in delikatese) iščem v najem v prometnem kraju. - Ponudbe prosim na ogl. oddelek »Slovenca« pod: »Prometna točka 2718«.

Gostilno
z nekaj posestva iščem v najem. Lahko je zraven tudi mesarija ali trgovina. Osebne pravice imam. - Ponudite pod »Dobra kuhinja« na oglasni oddelek »Slovenca« št. 2717.

Njivo ali travnik
v bližini Ljubljane vzamem v najem. - Ponudbe pod: »Njiva« na upravo.

Za trgovino
z mešanim blagom prirejen lokal, lično in novo poslopje z vsemi potrebnimi prostori - na željo tudi z opremo - v lepem kraju na deželi, z veliko, obljudeno okolico, se odda takoj v najem solidnemu in podjetnemu trgovcu. Vse podrobne informacije daje Miha Goršek, Turiška vas, pošta Slovenjgradec.

Apnenice
staroznane — prvovrstno apno, poleg železnice in premoga se dajo v najem. Letna produkcija nad 200 vagonov. - Vprašanja na varuha — poštno ležeče Litija.

Fotograf. pomočnik
ki bi vodil atelje, ga vzel v najem ali pristopil kot družabnik, naj se zglasi pod šifro »Jako ugodno« štev. 2778 na upravo »Slovenca«.

Trgovski lokal
na voglu Miklošičeve ceste in Pražakove ulice se odda v najem s 1. avgustom 1930. Podrobnejše informacije se dobe pri Pokojninskem zavodu za nameščence v Ljubljani.

Posestvo z gostilno
in trafiko ob glavni cesti Ljubljana—Polhov gradec, dam v najem, ozir. prodam. Gostilna je dobroidoča, obiskana od voznikov in izletnikov ter se odda z ali brez inventarja z vsemi pritiklinami. Posestvo v obsegu 42 oralov leži v enem kosu okolu hiše, kjer se nahaja tudi zidana apnenica, gromozolom in manjša lastna vodna moč. - Naslov v upravi »Slov.« št. 2786.

Poizvedbe

Kolo
znamke »Styria«, skoraj novo, črno prepleskano, je bilo ukradeno. Pred nakupom se svari.

Posestva

Vi hočete zidati?
Načrti, proračuni in nasveti najceneje Ponudbe pod »Inženjer arhitekt« štev. 1118 upravi »Slov«

Zidana hiša
z leseno drvarnico, hiša prikladna za ureditev trgovine, v prometnem industrijskem kraju v Mežici, se bo prodala na javni dražbi dne 3. aprila t. l. ob 9 dopoldne pri sodišču v Prevaljah. Cenilna vrednost 80.300 Din.

Posestva, hiše, vile,
gostilne, trgovine, proda ugodno Zagorski, Maribor, Tattenbachova ul. 19.

Enodružinsko hišo
v dobrem stanju z večjim vrtom kupim v Žalcu, Petrovčah, blizu Celja ali Laškega. Ponudbe z navedbo cene poslati pod upokojenec, poštno ležeče, Loke pri Zagorju ob Savi.

Proda se hiša v Ljubljani

— v sredini mesta — z dobro vpeljano gostilno, 14 autogaražami (so vse zasedene), mehanično delavnico, 3 stanovanja, veliko dvorišče, vse v najboljšem stanju Vse posestvo je bilo pred enim letom na novo renovirano. - Gostilna, delavnica in eno stanovanje se zamore izprazniti s 1. majem 1930. Oddalo bi se tudi vse posestvo v najem. — Naslov prodajalca se izve v upravi »Slovenca« pod štev. 2917.

Več stavbišč
v Kamniku, 5 minut od kolodvora, v solnčni legi, v meri circa 300 m², po 22 Din m², naprodaj. Pojasnila daje Janko Stare. Kamnik, Perovo 40.

Kupimo

20% kronske bone
kupuje A. Krische, Ljubljana, Ilirska ulica 21.

Vsakovrstno
zlato
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

20% bone
kupuje do 15. marca t. l. Kajžnik, Prevalje.

Čebulček

lep, droben, kupimo vsako množino. Sever & Komp., Ljubljana.

Prodamo

Vrtnice
nizke, najnovejše barve, nudi Ivan Jemec, vrtnarstvo, Maribor. Zahtevajte cenik!

Pisalni stroj
»Wellington«, rabljen in še dobro ohranjen, se proda po nizki ceni. Fr. Alatič, Maribor, Valvazorjeva ulica 36.

Puhasto perje
kg po 130 Din in čist beli po povzetju najmanj 5 kg Potem čisto belo gosje kg po 38 Din razpošiljam pub kg po 300 Din — L. Brozovič Zagreb Ilica 82 Kemična čistilna perja

Poravnalni stroj
(Abrichtmaschine), nekoliko rabljen, proda za nizko ceno Franc Erjavec »Pri zlati lopati« — Ljubljana Wolfova ul. 12.

Čez 7000 redkih
S.ov. knjig
in več tisoč knjig drugih jezikov proda ugodno največja antikvariat-knjigarna **Hinko Ševar-ja v Ljubljani**, nasproti šentjakobske šole.

Auto-Fiat 501
se radi odpotovanja proda. Zelo dobro ohranjen, generalno popravljen, nova streha, novo lakiran in nov akumulator, po zelo ugodni ceni. Vprašati: Novak, Maribor, mehanična delavnica, Jugoslovanski trg 3.

Prodam stroj
za izdelavo razne strešne in zidne opeke, dobro ohranjen. — Jerko Fran, Črnuče-Ježica.

Izabela trte
sajenke, ako ljubite grozdje, naročite v trgovini na Poljanski cesti 7.

Šivalne stroje
pod najugodnejšimi pogoji (tudi na obroke) prodaja Avgust Pečrik, Stožice, p. Ježica pri Ljubli.

Obrt

Ženinom in nevestam
se priporoča fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Vezenje
nevestinih oprem, zaves pregrinjal, najcenejše in najfinejše Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. — Entlanje ažuriranje, predtiskanje takoj.

Vino
zajamčeno pristno, štajersko, dolenjsko in dalmatinsko, se toči v gostilni T. Mencinger, Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 43. Nizke cene!

Fotoatelje Holynski
Ljubljana, Dunajska cesta št. 6. Solidno delo! Zmerne cene!

Seme
pravega kašeljskega zelja prodaja Ig. Mercina v Zg. Kašlju, p. D. M. v Polju. — 20 gr. za 8 Din

Dežne plašče
za dame in gospode pelerine za dečke in odrasle tople podloge k dežnim plaščem itd., kupite najbolje v specijalni trgovini Jančigaj, Tavčarjeva (Sodna) 1. nasproti kavarne »Evropa«.

Lanene tropine
in druga krmila nudi najceneje
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24.
Veletrgovina žita in moke.

Emaljirane tablice
za občine, ulice, poklice, hiš. številke, pasje znamke itd. - **ORIGINALNE**
LUTZOVE PEČI
železostrugarska dela, izdelovanje strojev in aparatov montaže, avtogenično varenje, prevzema delavnica
ING. GUZELJ
LJUBLJANA VII,
Sv. Jerneja cesta št. 5.
Tel. št. 3252.

»Ines«
vsebuje snovi, ki pospešujejo rast las, odpravi prhljaj, mozolje, izpuščaje in lišaj v lasišču. En lonček stane 38 Din. Razpošilja po povzetju: Zastopstvo »Ines« - Ljubljana, Merosodna ul. 1/I — 24.

Prostori

prikladni za pisarne, skladišča, mirne tovarne, tudi za dalmatinske točilnice, se oddajo v najem.
Maribor, Gregorčičeva 26, Lampe.

Naznanilo!

Vsem svojim cenjenim odjemalcem naznanjamo, da je naš inkasant Ivan Krelj, ki se je izdajal tudi za potnika, dne 1. III. t. l. izstopil iz službe pri nas.

Vse cenjene odjemalce prosimo, da vzamejo gorenje sporočilo na znanje, ker kakega plačila, ki bi ga kdo hotel nakazati nam, po izstopivšem gospodu Ivanu Krelju ne bomo priznali. Obenem javljamo, da gospod Krelj ni več pooblaščen sprejemati naročil.

»SPECTRUM«
d. d., tvornica ogledal in brušenega stekla,
Ljubljana VII, Celovška cesta 81.

Čudežni balzam! Rešite se nadlog!

Kaj pravijo o *Rio-Balzamu* hvaležni odjemalci? Vljudno Vam sporočam, da sem ozdravil noge z Vašim *Rio-Balzamom*. Leta 1922. sem moral v pokoj zaradi bolnih nog; hodil sem kot po jajcih. Danes sem zdrav po zaslugi Vašega balzana. Ob prvi priliki, ko pridem v Ljubljano, se bom pri Vas osebno prijavil. Vaš hvaležni: Adolf Rabič, orožn. nared. v pok., Mengeš 70. — Rešite se tudi Vi kurjih očes, bradavic, trde kože itd. — Lonček 10 Din (predplačilo), 18 Din na povzetje, pošlje:
R. COTIČ, Ljubljana VII, Kamniška 10 a.

Zahvala

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sožalja povodom smrti našega nepozabnega soproga, očeta, brata in starega očeta, gospoda

Franca Drobniča

trgovca in posestnika

za poklonjeno cvetje ter za častno spremstvo se vsem najprisrčneje zahvaljujemo. — Posebno nas veže dolžnost zahvaliti se preč. duhovščini, g. bivšemu poverjeniku Golia, g. dr. M. Pircu in okoliškim gg. županom, na čelu g. Adamiču, vsem občinskim svetnikom in odbornikom, šol. vodstvu na Polici, gasilnemu društvu na Polici in Grosupljem ter pevcem za v srce segajoče žalostinke. — Najtopleje se zahvaljujemo tudi mnogobrojnemu občinstvu za častno spremstvo na pokojnikovi zadnji poti.

Ljubljana - Stara vas, 11. marca 1930.

Rodbine: **Drobnič, Štrubelj, Prelesnik, Bizjak, Baudek, Remic.**

Ajdova moka Din 4·—
Polenta, zdrob . . » 3·—
Koruzna činkv. moka . . » 2·75

Specijalni mlin — izdelkov

Razpošiljam vsako množino od 25 kg naprej.
Pavel Sedej, umetni mlin
Javornik, Gorenjsko.

za izdelavo ajdovih in koruznih

OD ALKOHOLA

morete popolnoma odvaditi pijance tako, da sami ne vedo, z »AVINALOM«, zdravju neškodljivim preparatom ter inskega lekarnarja Francka. Mnogo zahvalnic od ozdravljencev. Cena dinarjev 220.

Razpošilja generalni zastopnik za Jugoslavijo
A. POPOVIĆ, Beograd, Kolarčeva 7

UČBENIK ČEŠKEGA JEZIKA profesorja Orožna odgovarja vedno bolj rastoči potrebi. Priročni čbenik z lahkoto in temeljitostjo obenem uvaja v popolno znanje češkega jezika. (Cena broš. 40, vez. 50 Din.)
Dobi se v »Jugoslovanski knjigarni« v Ljubljani

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec Urednik: Franc Kremžar.